

VERTROUWEND OP ZIJN GOD

2^e ZESTAL PREKEN

Door

Dr. H. F. Kohlbrugge

1803-1875

Predikant te

Elberfeld - Duitsland

INHOUD

1. De Engel des Heeren boven de dorsvloer van Arauna de Jebusiet

Toen gaf de Heere een pestilentie in Israël, van de morgen af tot de gezetten tijd toe; en er stierven van het volk van Dan tot Berseba toe, zeventig duizend mannen. Toen nu de Engel zijne hand uitstreckte over Jeruzalem, om haar te verderven, berouwde het de Heere over dat kwaad, en Hij zeide tot de engel, die het verderf onder het volk maakte: Het is genoeg, trek uw hand nu af. Enz. 2 Samuël 24, en wel vers 15-18

2. De vergankelijkheid van het mensenenleven. Oudejaarspreek

"Een gebed van Mozes, de man Gods, Heere, Gij zijt ons geweest een toevlucht van geslacht tot geslacht. Eer de bergen geboren waren, en Gij de aarde en de wereld voortgebracht had, ja van eeuwigheid tot eeuwigheid, zijt Gij God. Enz. Psalm 90

3. Met ootmoed bekleed. I

„Desgelijks gij jongeren, zijt de ouden onderdanig; en zijt allen elkander onderdanig; zijt met de ootmoedigheid bekleed, want God wederstaat de hovaardigen, maar de nederigen geeft Hij genade.” 1 Petrus 5 : 5

4. Vernedert u! II

„Vernedert u dan onder de krachtige hand Gods, opdat Hij u verhoge te Zijner tijd,” 1 Petrus 5 : 6

5. Bekommernis. III

„Werpt al uw bekommernis op Hem, want Hij zorgt voor u.” 1 Petrus 5 : 7

6. Vermaning om nuchter te zijn. IV

„Zijt nuchter en waakt, want uw tegenpartij, de duivel, gaat om als een briesende leeuw, zoekende, wie hij zou mogen verslinden,” dewelke wederstaat, vast zijnde in het geloof, wetende dat hetzelfde lijden aan uw broederschap, die in de wereld is, volbracht wordt.” 1 Petrus 5 : 8 en 9

1. De Engel des Heeren boven de dorsvloer van Arauna de Jebusiet

Laat ons, geliefden, onze aandacht vestigen op hetgeen wij lezen in een gedeelte van 2 Samuël 24, en wel vers 15-18:

Toen gaf de Heere een pestilentie in Israël, van de morgen af tot de gezetten tijd toe; en er stierven van het volk van Dan tot Berseba toe, zeventig duizend mannen. Toen nu de Engel zijne hand uitstreckte over Jeruzalem, om haar te verderven, berouwde het de Heere over dat kwaad, en Hij zeide tot de engel, die het verderf onder het volk maakte: Het is genoeg, trek uw hand nu af. De engel des Heeren nu was bij de dorsvloer van Arauna, de Jebusiet. En David, als hij de engel zag, die het volk sloeg, sprak tot de Heere, en zeide: Zie ik, ik heb gezondigd, en ik, ik heb onrecht gehandeld, maar wat hebben deze schapen gedaan? Uw hand zij toch tegen mij en tegen mijns vaders huis. En Gad kwam tot David op dienzelven dag, en zeide tot hem: Ga op, richt de Heere een altaar op, op de dorsvloer van Arauna, de Jebusiet.

Wij vergelijken hiermede 1 Kronieken 21 : 14-18:

De Heere dan gaf pestilentie in Israël, en er vielen van Israël zeventig duizend man. En God zond een engel naar Jeruzalem, om te verderven; en als hij haar verdierf zag dat de Heere, en het berouwde Hem over dat kwaad, en Hij zeide tot de verdervenden engel: Het is genoeg, trek nu uwe hand af. De engel des Heeren nu stond bij de dorsvloer van Ornan, de Jebusiet. Als David zijn ogen ophief, zo zag hij de engel des Heeren, staande tussen de aarde en tussen de hemel, met zijn uitgetrokken zwaard in zijne hand, uitgestrekt over Jeruzalem; toen viel David, en de oudsten, bedekt met zakken, op hunne aangezichten. En David zeide tot God: Ben ik het niet die gezegd heb, dat men het volk tellen zou? ja, ik zelf ben het, die gezondigd en zeer kwalijk gehandeld heb, maar deze schapen, wat hebben die gedaan? O Heere, mijn God, dat toch Uw hand tegen mij en tegen het huis mijns vaders zij, maar niet tegen Uw volk ter plage. Toen zeide de engel des Heeren tot Gad, dat hij David zeggen zou, dat David zou opgaan, om de Heere een altaar op te richten in de dorsvloer van Ornan, de Jebusiet.

Wij willen nog eens tezamen nagaan:

1. dat Gods toorn ontstoken werd tegen Israël,
2. daarna vinden wij de beschrijving van die vreselijke pest,
3. dan van Davids berouw en schuldbelijdenis,
4. dan van het bevel des engels en de uitvoering daarvan.
5. En het eind van alles was, dat des Heeren toorn afgewend werd van Israël.

Wij willen nog eens tezamen nagaan in welk verband deze voor ons merkwaardige tekstverzen zich bevinden.

Wij weten uit 2 Sam. 24 : 1, dat de toorn des Heeren ontstoken was tegen Israël, want, zo lezen wij aldaar: "En de toorn des Heeren voer voort te ontsteken tegen Israël". De Satan stond op tegen Israël en klaagde het volk aan bij de Heere. De Satan stond op en zette, onder de toelating des Heeren, David aan tot een grote zonde; hij overreedde de Koning namelijk te tellen wat niet te tellen was, of ten minste op dat ogenblik niet geteld mocht worden, en tegen al de goeden raad van Joab en de andere krijgsoversten aan, bleef David bij zijn verkeerd besluit volharden: het volk zou en moest geteld worden! Dit geschiedde nu echter niet buiten de Heere om, maar onder Zijne toelating en in dien zin hebben wil de woorden uit 2 Sam. 24 : 1: "En Hij – dat is de Heere - porde David aan tegen henlieden, zeggende: Ga, tel Israël en Juda" te verstaan. Want

hoewel de hand des Heeren, die Israël kastijden wilde, in dit alles was - en Davids verkeerde handelwijze dus dienen moest om 's Heeren kastijding over Israël te brengen, - zo is toch God nooit of te nimmer een Auteur of Oorzaak der zonde.

Deze volkstelling duurde meer dan negen maanden, en David, de koning, de man naar Gods hart, die toch gewis een kind Gods was, volhardt gedurende al die tijd in eigenzinnigheid, ja verhardt zich, om zo te zeggen, meer en meer. Maar zie, nog was al het volk niet geteld, of daar verheft zich een plaag, zoals wij lezen in 1 Kronieken 21 : 7: "En deze zaak was kwaad in de ogen Gods, daarom sloeg Hij Israël".

Eerst toen sloeg de koning het hart, eerst toen bekende hij zijn zonde voor de Heere en smeekte hij: "Ik heb zeer gezondigd, dat ik deze zaak gedaan heb; maar neem nu toch de misdaad Uws knechts weg, want ik heb zeer zottelijk gehandeld".

Voorzeker werd dit gebed van David in genade aangenomen, maar nochtans zou het volk de welverdiende straf niet ontgaan en de koning zou ook gestraft worden: het volk om de zonden, die het volk, David om de zonden, die David begaan had. Daarom zond de Heere de profeet Gad, die tegelijkertijd ook ziener of leraar van David was, tot de koning. Gad stelde de koning, uit naam des Heeren, drie zaken voor, waaruit hij had te kiezen: drie jaren hongersnood, drie maanden voortvluchtig te zijn voor zijn vijanden of drie dagen pestilentie in het land, door dat God een verdervende engel zou zenden om het volk neer te vellen. En wat doet David nu? Hij onderwerpt zich aan de hem van Godswege aangezegde straf. Hij zegt niet: *nee, nee, dat kan niet waar zijn, daartoe is de Heere veel te barmhartig*. Hij onderwerpt zich aan de straf, maar tegelijkertijd werpt hij zich in des Heeren hand, want hij spreekt: "Mij is zeer bange, laat mij toch in de hand des Heeren vallen, want Zijn barmhartigheden zijn zeer vele, maar laat mij in de hand der mensen niet vallen", 1 Kron. 21 : 13. Zie, in des Heeren hand werpt zich de koning, en daarin lag hij veilig.

Maar nochtans, de verdervende engel komt over Israël en niet die engel, maar de Heere door dien engel - slaat het volk met pestilentie en dat in zulk een mate, dat in zeer korten tijd, in Benen dag - want de woorden uit 2 Sam. 24 : 15: "van de morgen af tot de gezetten tijd toe" kan men ook vertalen: "van de morgen af tot de avond toe", zodat de pestilentie geen volle drie dagen geduurd heeft, maar het de Heere reeds berouwde over dit kwaad", vers 16b, toen er nauwelijks drie vierden van een dag verlopen waren sinds de plaag begon. In dat zo korte tijdsbestek vielen echter zeventig duizend mannen, buiten de vrouwen en kinderen, want er staat uitdrukkelijk: zeventig duizend mannen.

David zag de engel, die met zijn uitgetrokken zwaard boven Jeruzalem stond, hoog in de lucht tussen hemel en aarde; David was dus te Jeruzalem. Misschien had hij zich wel graag naar Gibeon begeven, waar toen de Heere nog slacht- en zoenoffers geofferd werden; misschien had hij daar ook wel gaarne de Heere een offer gebracht, maar hij was zeer verschrikt, het was hem "zeer bange", zodat het hem aan moed ontbrak om zich naar Gibeon te begeven. David zag alzo de engel.

Die engel stond hoog boven de dorsvloer van Arauna de Jebusiet. Deze Arauna of Ornan was een vroegere koning der Jebusieten, dien David een gedeelte van Jebus, d.i. van Jeruzalem, gegeven had en waar hij, misschien wel als stedehouder, in Davids naam het gezag voerde. Boven zijn dorsvloer zag David de engel des Heeren staan, met het opgeheven en glinsterend zwaard in de hand; en, lezen wij aan het eind van 1 Kron. 21 : 16, "toen viel David en de oudsten, met zakken bedekt, op hunne aangezichten". Wij zouden zeggen, zij verzonken in de diepste rouw en droefenis.

David viel in het stof, echter niet voor de engel, maar wel voor het aangezicht des Heeren HEEREN, want niet tot de engel, maar tot de Heere richtte David deze gedenkwaardige woorden, vers 17. " En David zeide tot God: Ben ik het niet, die gezegd heb, dat men het volk tellen zou? Ja, ik zelf ben het, die gezondigd en zeer kwalijk gehandeld heb maar deze schapen, wat hebben die gedaan?" Vers 10. Wat zijn dat heerlijke woorden! Vergeten heeft de koning in eens al de oude, vorige zonden des volks, waarmede zij tegen hem gezondigd hadden, vergeten hoe zij tegen hem gerebelleerd en hem verraden hadden onder Absalom en Seba. Hij denkt er niet meer aan hoe dikwijls het volk zijne woorden, zijne getrouwe vermaningen en waarschuwingen in de wind heeft geslagen, hij is vergeten hoe zij hem het leven hebben zuur gemaakt door hun Farizeese en Saduseese zin. Hij heeft ze alle vergeten, die vreselijke zonden van Israël, die zij tegen hem gepleegd hadden en waardoor des Heeren toorn tegen Israël ontstoken was. David denkt aan niets anders dan aan zijn zonde, hij klaagt zichzelf aan bij de Heere, en het is hem nergens om te doen, dan dat zijn volk van de pestilentie gered wonde. Op hem, op zijn s vaders huis, op zijn gezin moge de plaag komen.

Maar, reeds eer David tot de bekentenis, tot dit gebed kwam, toen de Heere die menigte van mannen in het land zag vallen, "berouwde 'het de Heere over dit kwaad.", want zo lezen wij in 2 Sam. 24 : 16 - dus voordat David tot de Heere voor Israël smeekte - "toen nu de engel zijn hand uitstreckte over Jeruzalem, om haar te verderven, berouwde het de Heere over dat kwaad en Hij zeide tot de engel, die het verderf onder het volk maakte: Het is genoeg, trek uwe hand nu af". David lag alzo in het stof voor de Heere, hij beleet zijn zonden en ongerechtigheden en gaf zichzelf de schuld van alles. Nochtans lezen wij niet, dat de Heere hem ook maar één woord ten antwoord gaf, maar de engel, die zulk een slachting onder het volk had aangericht, moest, nadat hij het zwaard weder in de schede had gestoken, de profeet Gad gelaste tot de koning te gaan en hem te zeggen, dat hij een altaar zou bouwen op de dorsvloer van Arauna de Jebusieter.

Mijn geliefden! Welk een schat van lering hebben wij in deze geschiedenis! Allereerst moet ik iets herhalen wat ik reeds zo vaak voorgehouden heb, want ik weet zeer goed, dat nauwelijks een vierde gedeelte dergenen, die ter kerk komen of Gods Woord lezen, werkelijk acht slaan op hetgeen zij horen of op wat er geschreven staat, en, van dit vierde gedeelte, o hoe weinigen zijn er daar nog onder die Gods Woord toepassen op zichzelf! Daarom herhaal ik het, wat ik niet ophoude u te zeggen: *laat ons God vrezen, eren en liefhebben, laat ons sidderen en beven voor Zijn heilig aangezicht*. Want Hij is, Hij leeft, Hij is geen dode God, maar Hij vertoornt Zich schrikkelijk over elke zonde. Laat ons dat toch wel ter harte nemen, want het is de zonde, die de ogen verblindt, en, waar de lusten en de bonze hartstochten opklimmen in het hart, daar wordt men mede gesleept, eer men er aan denkt en wat baat het dan als men gezondigd heeft, de wond toe te pleisteren met allerlei zogenaamd evangelische gedachten of vals van zichzelf te beweren dat men bekeerd is, waar men het toch niet is, of zich, zonder er enig recht op te hebben, de troost los te eigenen dat God de werken Zijner handen niet zal laten varen?

Ik herhaal het u, geliefden, God is wel barmhartig, maar nochtans wordt Zijn heilige toorn in de hoogste mate gaande gemaakt door onze zonden en ongerechtigheden. Maar was dat nu zulk een zware zonde die David gepleegd had? Davids zonde was Davids zonde en zij ging hem alleen aan en niemand anders. Als ik nu zeg: David wilde tellen, wat niet geteld moest zijn, zo zult gij zeggen: "Ja, maar dat heb ik toch niet gedaan",

maar het zou veel beter zijn als gij de toepassing van het besprokene op u zelf maakte en gij bedacht:

- Allereerst: dat Gods toorn hevig ontstoken wordt door iedere zonde.
- Ten andere: beweer toch niet dat u een borg voor uw schuld hebt, als gij deze Borg niet persoonlijk hebt leren kennen en Hem, namelijk onze Heere Jezus Christus, niet gevonden hebt voor uzelf.
- Ten derde: hebt u Hem gevonden, sidder en beef nochtans voor Zijn majesteit en heiligheid. David kende Hem gewis, hij had Hem gevonden en de Heere was zijn Deel en Erve, maar nochtans stond de Satan op tegen hem en tegen het volk, en zijn aanklacht werd geenszins van de hand gewezen. Nergens in Gods Woord lezen wij dat Hij de zonden door de vingers ziet, en, hoewel David zijn misdaad bekent, toch zendt de Heere de profeet tot hem, om hem straf aan te zeggen.

Ik herhaal het daarom, laat ons God vreezen, eren en liefhebben, want als u deze of gene zonde begaan hebt, ontsteekt niet alleen des Heeren toorn tegen u en staat de Satan tegen u op, maar u zult het ervaren dat uw eigen hart verhard wordt, zodat u niet eens meer gewaar wordt welk een gruwelijke overtreder van Gods gebod u bent. Negen maanden lang stijfde David zich in zijn verkeerde weg en hij sloeg geen acht op Joabs rechtvaardige vermaning. Zo verstaat de mens het zich in een pantser van onverschilligheid te hullen en in zijn boze weg voort te gaan, totdat de Heere komt.

Juist deze dood, deze verhardheid, is de vrucht der zonde en uit deze verharding zal men uit en van zichzelf nimmermeer terecht komen, tenzij God Zich over zulk een ontferme en hem treffe met Zijn oordelen. Maar daar zien wij nu ook aan de andere zijde bij David, te midden van 's Heeren oordelen, het waarachtige leven in Gods kinderen, de bewijzen van de ware wedergeboorte, de geboorte uit God! "Mij is zeer bange", spreekt hij en het hart sloeg hem.

Zie, dat is ook een stuk van het waarachtig leven, dat er oprecht berouw en zelfbeschuldiging in het hart en van de lippen komt. O, wat is toch de oorzaak daarvan, dat ik zoveel mensen ontmoet die blijven wat zij zijn, die zich stijven op hun zondige weg en het komt nooit tot een oprechte zelfbeschuldiging, nooit tot de begeerte alles weer goed te maken? Wel tracht men zichzelf vrij te pleiten met allerlei verontschuldigen, met dit of met dat, of men zegt: 'Ik zou zo of zo niet zijn, indien dit of dat, indien deze of gene anders ware, dan zij zijn. Ik zou zo niet leven, als ik leef, indien mijn zaken, mijn ambt, mijn stand het zo niet mee bracht.'

Dat zijn alles ijdele verontschuldigen, die voor de Hem niets gelden en waar Hij niet naar vraagt. Maar heil ons, zo lang God de Heere Zijn volk nog lief heeft, zo lang zal Hij er ook Zijn hand niet van aftrekken, de Vaderlijke hand van tucht en kastijding! Zo lang God kinderen heeft hier op aarde, zo lang zal Hij Zijn hand niet van hen aftrekken, maar hun de zonde, ter Zijner tijd, ernstig en nadrukkelijk te huis zoeken.

Indien wij dus vragen: *hoe komt dit of dat toch te gebeuren, wat is daar de reden van?*

Zo laat ons allereerst onszelf nauwkeurig onderzoeken, ons van onze zonden bekeren en daarbij wel bedenken, dat, ook wanneer wij met David bidden: "Heere, neem mijn overtredingen van mij", de Heere nochtans vrij blijft ons vanwege onze zonden te bezoeken, ja, dat Hij dikwijls, niettegenstaande straffen en de tuchtroede over hen brengen moet. Daarom was het dat de Heere deze zware pestilentie in Israël zond.

Geliefden, wanneer de Heere ons aan onszelf overlaat en niet weer telkens en telkens ons liefderijk onderwijst, leeft eigenlijk in onze ziel niets dan het toeval. Wij zeggen b.v. de cholera heerst daar of daar en zij zal ook wel hier komen, die vreselijke cholera. Of wij zeggen: de pokken heersen hier of daar; maar er wordt de een of ander plotseling

door de tering of door enige andere ziekte overvallen, dan denken wij in de grond van ons hart aan niets dan aan toeval. Wij hebben dan koude gevat of wel het een of ander genuttigd dat niet goed voor ons was en daardoor is ons de maag bedorven, en daar is dan de dodelijke kwaal door omstaan, die wij met ons rondslepen. Dan laten wij de geneesheer komen en geneest hij ons, welnu, dan prijzen wij zijn bekwaamheid en gelukt het hem niet, welnu, dan sterft de mens. En al heeft men zijn gehele leven met deze of gene in twist en onvrede geleefd, zo plaatsen wij hem toch ten spoedigste in de hemel alsof wij daarover te beschikken hadden. Ach, daartoe is de Heere God of "onze lieve Heer", zoals men zegt, dan nog goed genoeg, om alles maar in de hemel binnen te laten. Maar o, geliefden, hoe bedrogen zullen wij met zulke valse voorstellingen uitkomen!

Daarom, laat ons toch acht slaan op Zijn allerheiligst Woord. De pest, de cholera, de pokken komen niet toevallig hier of daar heen, maar het is de Heere, Die ze hier of daar zendt. Wij zijn wel eens zeer spoedig gereed met de belijdenis, dat "gezondheid of krankheid, rijkdom of armoede, vruchtbare of onvruchtbare tijden niet bij geval, maar door Gods Vaderlijke hand ons toekomen." Maar hoe is het daarmee gesteld in het werkelijke leven? O, ik kan dit heerlijke antwoord uit onze Catechismus zo spoedig uitspreken, als ik gezond ben, of als mijn vermogen toeneemt, dan zeg ik wel spoedig: *o, ik kan God niet genoeg prijzen voor Zijn weldaden en zegeningen!* Maar nu komt het tegenovergestelde: ik word zwak en ellendig, mijn welstand neemt af. Vraagt men dan niet vol angst: waar vandaan dit af dat? Waar vandaan komen pokken en cholera, waar vandaan komt alle bittere tegenspoed in dit aardse leven? Hoe ontstaat de dood? Och, als wij aan onszelf zijn overgelaten, beschouwen wij alle lotsverwisselingen van voor- of tegenspoed met geen ander oog dan wij het op- en ondergaan der zon beschouwen. Hoe dwaas, hoe lichtvaardig is het echter zo te denken. Neen, het is de Heere Die dit alles doet. Dat staat hier uitdrukkelijk, opdat wij het zouden leren en ter harte nemen.

En nu heb ik u nog wat mede te delen wat misschien u als een fabelachtig verhaal in het oor zal klinken. Er staat hier, zowel in 2 Samuël 24 als in 1 Kronieken 21, niet alleen dat de Heere een pestilentie zond, *maar dat Hij die zond door de hand eens engels*. Deze engel heeft David gezien en Ornan en zijn vier zonen hebben die ook gezien; voor de overige mensen was hij onzichtbaar. Ook de oudsten, die met David waren, zagen hem, want hun ging het oordeel des Heeren evengoed aan als de koning zelf, en Ornan de Jebusieter, het heldenkind met zijn vier heidense zonen, die werden ook de ogen geopend, zodat zij de engel, die voor de ogen van de anderen verborgen was, zagen.

Als er de een of andere ziekte heerst, dan zeggen de mensen gewoonlijk: "Er zit iets in de lucht". Ja, maar wat is er dan in de lucht? Hier zie ik hoog in de lucht, hoog tussen hemel en aarde een engel staan, met het zwaard in de hand en van dat zwaard gaan vergiftige vonken uit, harde slagen, waardoor op één dag zeventig duizend mannen vielen en waardoor eens in één nacht in het leger der Assyriërs honderd vijf en tachtig duizend mannen neer werden geveld.

Nu vraag ik: Zijn er nog zulke engelen? Volgens de mening van de hedendaagse mensen zijn er geen engelen, maar ook geen duivel meer, ook geen God meer, Die de zonden straft. En toch zijn er gewis nog engelen, en bijna op elke bladzijde van de Bijbel vinden wij daar vermelding van gemaakt. Zo lezen wij o.a. in Psalm 103 : 20: "Looft de Heere, Zijne engelen, gij krachtige helden, die Zijn Woord doet, gehoorzamende de stem Zijns Woords". Kan zulk een engel, zulk een engel des Heeren, een verdervende engel zijn? De engelen doen immers alleen wel? De engelen doen de oprechten, het arme en ellendige volk des Heeren wel en die krijgen in hun angst en

nood wel eens, evenals Jakob, niet één engel, maar twee heirlegers engelen te zien, zodat zij jubelen: *Mahanaim!* En evenals de profeet Elisa de berg vol van vurige wagens en paarden zag, zien ook zij zich omringd door de legermachten des Heeren. Maar de engelen zijn de voltrekkers van al Gods bevelen en daar lezen wij vooral in de Openbaring van Johannes dat zij het zijn, die de fiolen van Gods toorn moeten uitgieten op aarde.

Is het dan niet de duivel, die al deze ziekten en oordelen op aarde brengt?

Nee. Wij lezen het hier in deze geschiedenis van koning David, dat het de engel des Heeren is die dit uitricht. Bedenk het wel, o mens, gelijk er een stroom van genade uitgaat van de Heere, zo heeft de Heere ook Zijn heilige engelen, die Hij uitzendt om Zijn kinderen te tuchtigen met Zijn geselroede, ten leven, en de overigen te slaan met dodelijke slagen.

O, dat is toch vreselijk!

Ja, maar het is ook zeer vertroostend. Ik dank er de Heere voor, dat Hij het mij reeds in mijn kindsheid bijbracht en ook leerde geloven: het is de Heere die elke plaag zendt en ze zendt door de hand van Zijn engels, ja, ik herhaal het, dat is een heerlijke vertroosting. Was het de duivel die macht had over deze plaag, dat was het vreselijk, maar nu het een engel des Heeren is, nu dan is het ook *een engel des Heeren*.

Laat mijn Vader mij maar slaan, ten laatste zullen Zijn slagen mij nog een ereteken zijn. Als ik gezondigd, als ik gerebelleerd heb, word ik toch liever door de voet mijns Konings vertreden, dan door de voet van een vreemde!

Het is dus de Heere, Die macht heeft over deze plaag. Het is de Heere, Die de plaag zendt, het is de Heere, Die het doet en die Zijn vonnis ten uitvoer legt door de hand van Zijn engel. Welaan, als de ziekte mij dan overvalt, dan weet ik waar mijn toevlucht is, waar ik hulp en uitkomst vinden kan. Voor mij is het geen moeilijk op te lossen vraagstuk, waar de cholera begint of waar die ophoudt, hoe zij verdwijnt en plotseling weer daar is of waar de pokken ontstaan en hoe zij weer wegtrekken, want dat weet ik: *het is de Heere Die dit alles doet!*

Mag men dan geen veiligheidsmaatregelen nemen en voorzichtigheid oefenen?

Voorzeker, ja, wil hebben daarbij een zorgdragende overheid alle hulp en bijstand te verlenen. Doe dat met een rustig geweten, maar weet: het zal alleen daar helpen waar de Heere het wil. Hij alleen heeft alles in Zijn hand.

Waarom heeft de Heere, in de dagen Zijns vleses, zo weinig wonderen kunnen doen? Waarom werd ten tijde van de profeet Elia alleen die ene weduwe te Sarepta geholpen, daar er toch zoveel weduwen in Israël waren?

Omdat die velen niet geloofden.

Waarom werd ten tijde van de profeet Elisa alleen Naäman de Syriër genezen, daar er toch vele melaatsen waren in Israël?

Omdat de overigen op de krankheden, op de velerlei plagen staarden, maar niet op de Heere zagen, niet op de engel, die het straffende zwaard in de hand had. Om dezelfde reden staat er ook van de Heere Jezus Christus geschreven, dat Hij aldaar (in Zijn stad Nazareth) niet veel krachten doen kon vanwege hun ongeloof, Matth. 13 : 58.

Ik herhaal het daarom: het is een geweldige troost te weten, wat ook geschiede, wat mij ook overkomt, het is de Heere Die het doet. Geen ongeluk, geen oordeel, geen kwaad is er in de stad of in een huisgezin dat de Heere niet doet, en Hij bedient zich daarbij van Zijn engelen ten goede; ja maar óók ten kwade, wanneer Hij Zijn kinderen straffen wil.

Bijt daarom niet met de hond op de steen, die u treft, op de stok, waarmee u geslagen wordt, maar waar des Heeren hand u treft, denk daar aan uw zonden en overtredingen.

Toen David de engel zag beledigde hij zijn schuld, niet voor de engel, maar voor de Heere. In de Openbaring vinden wij gewag gemaakt van een engel, die aan Johannes verscheen en aan wiens voeten de apostel neerviel om hem te aanbidden. Toen de apostel dit wilde doen sprak de engel echter tot hem: "Zie dat gij het niet doet, want ik ben uw mededienstknecht, en uwer broederen, der profeten, en dergenen, die de woorden dezes boeks bewaren: aanbid God, Openb. 22 : 9. Dus niet de engel, maar de Heere moest aangebeden worden.

Nu volgt in ons tekstverhaal **Davids schuldbelijdenis**.

O, wat is een kind van God toch een wonderbaar voorwerp! Zó zondigt het, wil het niet horen naar getrouwe waarschuwingen, zet zelfs de zonde door en verhardt zich maanden lang! Maar zodra David ziet hoe het volk ter rechter- en ter linkerhand valt en hij niet getroffen wordt, zodra hij ziet hoe des Heeren bliksemstralen en donderslagen op het ganse land vallen en zijn huis niet getroffen wordt daar wordt het hart des konings bewogen met innerlijke barmhartigheid en hij roept het luide uit: *Wat hebben deze schapen gedaan?* Ik herhaal het: hen noemt hij schapen, die tegen hem gezondigd hebben, hen die hem beledigd en op het hart hebben getreden en wat zij misdaan hebben, heeft hij alles vergeven en vergeten, hij denkt er niet meer aan. Hij zegt niet: "Nu hebben zij hun welverdiende straf, ik kan er God niet genoeg voor danken dat ik met de mijnen verschoond ben gebleven, ik kom er nog goed van af en mij wordt Psalm 91 vers 7 en 8 vervuld: Aan uw zijde zullen er duizend vallen en tienduizend aan uw rechterhand; tot u zal het niet genaken; alleen zult gij het met uw ogen aanschouwen en gij zult de vergelding der goddelozen zien". Nee, zo was David niet gezind. Hij voelt niets dan medelijden en barmhartigheid voor het hard geslagen volk. De barmhartigheid van een kind Gods is echter van die aard, dat zij hem drijft tot hetgeen de Heere Jezus ook deed: Die wierp Zich om onzentwil, om de wil van Zijn arm en ellendig volk, in de open afgrond, in de muil der hel. Die nam al de schulden van Zijn volk op Zich en overwon zó Zijn en hun vijanden.

Zo is elk kind van God, dat oprecht de Heere Jezus kent, ook gezind. *"Wat hebben deze schapen gedaan?"* Schapen noemt hij het volk, slachtschapen als het ware. O, heerlijk gebed van de diep gebogen en bedroefden koning David! Zo lang u in uw eigen ogen niet walgelijk bent geworden vanwege uw zonden, zolang u Hem niet gevonden hebt, Die u al uw zonden heeft vergeven, zolang zult u de schuld op anderen blijven werpen, maar nooit uzelf aanklagen voor Gods rechterstoel. Wees echter waarlijk verslagen voor God, dan zal ook weldra uw hart met innerlijke barmhartigheid bewogen zijn, dan zult gij uzelf de schuld geven van alles en wordt ge in uw ogen de grootste zondaar der wereld en u houdt de overigen voor schapen, al zijn het dan ook maar verdoolde schapen, en graag neemt u de straf op u en op uw huis.

Dat heeft de Heere zo heerlijk uitgesproken in de schone belofte, waarin de Heere ons toezegt, dat Hij volhouden zal Zijn volle te tuchtigen totdat Hij hen heeft waar zij zijn moeten en die wij lezen in Leviticus 26 : 27 en 28: "Als gij hierom ook Mij niet horen zult, maar met Mij wandelen zult in tegenheid, zo zal Ik ook met u in heetgrimmige tegenheid wandelen en Ik zal u ook zevenvoudig over uw zonden tuchtigen." Vers 40-42: "Dan zullen zij hun ongerechtigheid belijden en de ongerechtigheid hunner vaders met hun overtredingen, waarmee zij tegen Mij overtreden hebben, en ook dat

zij met Mij in tegenheid gewandeld hebben. Dat Ik ook met hen in tegenheid gewandeld, en hen in het land hunner vijanden zal gebracht hebben. Zo dan hun onbesneden hart gebogen wordt en zij dan aan de straf hunner ongerechtigheid een welgevallen hebben; dan zal Ik gedenken aan Mijn verbond met Jakob en ook aan Mijn verbond met Izak, en ook aan Mijn verbond met Abraham zal Ik gedenken, en aan het land zal Ik gedenken".

Zie, een welgevallen hebben aan de straf zijner ongerechtigheid", God billijken in Zijn oordelen, dat is "zich buigen onder des Heeren hand". Zoals David zegt: "*Ik ben de man!*" en breng de straf over mij en over mijns vaders huis, want wat hebben deze schapen gedaan?"

Intussen, er zal nooit of nimmer barmhartigheid bij een kind Gods aanwezig zijn, tenzij zich eerst daarboven in de hemel barmhartigheid verheerlijkt hebbe. Want wiens hart werd in deze geschiedenis het eerst door innerlijke barmhartigheid bewogen? Het hart des Heeren of het hart van David? Immers het hart des Heeren. Het was de Heere Wiens ogen al die doden met één blik zagen, van Dan tot Berseba toe, en Hem "berouwde" het allereerst over de verslagenen van het volk.

Nu was Jeruzalem aan de beurt en het glinsterende slagzwaard des engels was reeds over de stad opgeheven, waarin de tempel, het huis des Heeren, zou staan. Wat had de Heere daarmee voor? Hij wilde de troon van Zijn barmhartigheid, de genadetroon oprichten temidden van de toorn. Dat was Zijn allerheiligste wil. En omdat dit Zijn voornemen was, liet Hij de verderver toe te verderven tot aan de avond, maar toen luidde 's Heeren bevel: *het is genoeg, het zwaard in de schede!* De engel is door het gehele land getrokken, van Dan tot Berseba toe en stond nu hoog tussen hemel en aarde boven Jeruzalem. Maar opdat men zeggen kon: *o zie, welk een liefde de hemel met de aarde verbindt*, daarom sprak juist te dier ure de Heere tot die engel, die boven de dorsvloer van Arauna stond: *Steek uw zwaard in de schede!* De engel gehoorzaamde dat Goddelijk bevel met de snelheid van de bliksem.

De Jebusieten waren eigenlijk een volk, dat bij David zeer slecht stond aangeschreven. Zij hadden David, toen hij hun stad Jeruzalem wilde innemen, de grootste hoon aangedaan en hem allerlei smaadredenen toegeroepen. Wij lezen deze geschiedenis in 2 Sam. 5 vers 6 tot 8: "En de koning toog met zijn mannen naar Jeruzalem, tegen de Jebusieten, die in dat land woonden. En zij spraken tot David zeggende: Gij zult hier niet inkomen, maar de blinden en kreupelen zullen u afdrijven; dat is te zeggen: David zal hier niet inkomen. Maar David nam de burg Sion in, dezelve is de stad Davids. Want David zeide ten zelve dage: Al wie de Jebusieten slaat en geraakt aan die watergoot, en die kreupelen, en die blinden, die van Davids ziel gehaat zijn, die zal tot een hoofd en overste zijn; daarom zegt men: een blinde en kreupele zal in het huis niet komen".

En de ogen van de koning dezer Jebusieten, de ogen van dezen blinde heiden en zijn vier heidense zonen worden geopend, zodat ook zij de engel Gods zien. Maar, als blinde heidenen verbergen zij zich vol angst, want de natuurlijke mensen sidderen en beven voor alles wat uit de hemel, voor alles wat van boven komt. Zij verschrikken daarvan, omdat zij zondaars, omdat zij Jebusieten zijn.

David had tot de Heere gezegd: "De straf zij toch op mij en op mijns vaders huis". Hierop, zoals ik u reeds zeide, ontvangt hij geen onmiddellijk antwoord; noch van de Heere, noch van de engel, maar van de hoge hemel af spreekt de engel tot de profeet God en gelast hem tot de koning te gaan en hem te bevelen, uit naam des Heeren HEEREN, dat hij op de dorsvloer van Arauna, de Jebusiet, de Heere een altaar zou oprichten. Deze zending van de profeet Gad aan de koning vinden wij in 2 Sam. 24 vers

18, en in dat vers heet de koning der Jebusieten in het Hebreeuwsch niet Arauna, zoals hij anders doorgaans in het 24ste hoofdstuk van 2 Samuël genoemd wordt, noch Ornan, zoals hij in 1 Kron. 21 heet, maar Aranja, en dit woord beduidt in diezelfde taal: *de Heere verheugt Zich!*

Doch eer wij dit nader beschouwen, *nog enige woorden van waarschuwing.*

Mijne geliefden, veel valt er in onze dagen rondom ons voor dat het hart van allen, die voor des Heeren Woord beven, moet vervullen met angst en vreze en waaruit wij zonder veel moeite het besluit kunnen opmaken wat ons boven het hoofd hangt. Daarom roep ik u met de volle ernst des harten toe, temidden der oordelen Gods, die ons omringen: *Waakt, behoudt wat gij hebt opdat niemand uw kroon rove!* Klemt u vast aan des Heeren Woord, dat u nog door Zijn getrouwe getuigen gebracht wordt, en, zo lang u dat voorrecht nog geniet, stel het op hoge prijs en prent Gods waarheid uw kinderen en kleinkinderen in. Als God met Zijn heilig getuigenis in een stad of plaats komt, draagt dat woord gewoonlijk maar voor een klein getal vruchten ten eeuwigen leven; door de overigen wordt hetgeen God geeft, verworpen, veracht en doodgezwegen. En, waar dit blijvend geschiedt, daar moet de Heere Zijn genadige wijze van regeren veranderen en Zijn genadige invloeden terughouden en moet Hij met Zijn oordelen komen; dan komt de afgodendienst weer op en de paapse mis wordt weer schering en inslag.

Daarom, geliefden, slaapt niet in, maar waakt en wees niet alleen hoorders, maar ook daders des Woords. Verheugt u daarom in de openbaring van Gods heil, van het eeuwige heil, zoals het volzalige Evangelie zulks mededeelt, ons verkondigende dat God temidden des toorns nog der barmhartigheid wil gedenken en deze barmhartigheid nog aan het licht doet treden, doordat Hij, - hoewel aan de ene zijde de tuchtroede voor Zijn volk besteld heeft, aan de andere zijde - toch weer ter Zijner tijd de tuchtroede ver van Zich werpt. Zodat Hij onder elke vreselijke kastijding, ja onder de vreselijkste kastijding, ja onder de hardste straf, ook de vurigste liefde verborgen houdt, de reinste genade schenkt, zoals wij dit reeds zo heerlijk gezien hebben en ook nog verder zullen zien uit Davids geschiedenis bij de dorsvloer van Aranja.

Laat ons nu nog eens nauwkeurig nalezen wat wij lezen in 1 Kron. 21 vers 18 en 19: *"Toen zeide de engel des Heeren tot Gad, dat hij David zeggen zou, dat David zou opgaan om de Heere een altaar op te richten in de dorsvloer van Ornan, de Jebusiet. Zo ging dan David op naar het woord van Gad, dat hij in de naam des Heeren gesproken had".* Vergelijken wij hiermede 2 Sam. 24 vers 18: *"En Gad kwam tot David op dienzelven dag en zeide tot hem: Ga op, richt de Heere een altaar op, op den dorsvloer van Arauna (Hebreeuwsch Aranja), de Jebusiet".*

Zo ergens, dan kunnen wij in deze geschiedenis 't wonderbare van de genade en ontferming Gods aanschouwen. Het was een engel, die op Gods bevel al dat vreselijke onheil over het volk Israël moest brengen en het vonnis des doods over zeventig duizend mannen voltrekken en wederom spreekt de Heere, en diezelfde engel des verderfs wordt de bode van de Almachtige om het middel aan te wijzen, waardoor de straf zal ophouden, de slaande hand des Heeren afgewend en de toorn des Heeren weer van het volk weggenomen zal worden. De engel des Heeren bracht dus niet alleen verderf en straf over het volk, maar volgens 1 Kronieken 21 brengt hij ook het zalig evangelie, de blijde boodschap des heils, temidden van verderf en ondergang.

Wij kunnen hieruit de gevolgtrekking maken dat de boeken der Kronieken evenals alle andere boeken van Gods Woord, door de Heilige Geest zijn ingegeven, want in geen mensenhart zou de gedachte opklimmen dat dezelfde engel, die zulk een zware

tuchtroede op het volk had moeten brengen, daarna met het bevel tot koning David zou komen de Heere een altaar op te richten op de dorsvloer van Aranja, de Jebusiet.

Wij weten uit 1 Kron. 21 vers 30 dat David te bevreesd was om naar Gibeon op te gaan om de Heere een offer te brengen, wij lezen in dat vers dat hij verschrikt was voor het zwaard van de engel des Heeren en dat hij daarom niet op kon gaan naar Gibeon om God te zoeken.

De ark des verbonds was wel te Jeruzalem, maar het altaar, waarop God bevolen had spijs- en zoenoffer te brengen stond toen nog te Gibeon. David was echter zó verschrikt door de oordelen van God, dat hij de moed niet had om door die vreselijke pestilentie heen tot het altaar des Heeren, dat toen nog in Gibeon was, te vluchten. De moed daartoe ontbrak hem, hij had geen kracht om de beloften Gods aan te grijpen, want hij denkt nergens aan, dan aan straf en oordeel. Niettemin waren het geen ijdele klanken, maar, was het hem heilige ernst met het gebed, dat de straf op hem en op zijn vaders huis mocht komen! Hij verwachtte dan ook niets anders dan dat de straf ook over hem zou komen, de straf die hem tot nu toe niet getroffen had.

David was hierin een getrouwe afschaduwing van Christus, Die voor Zijn volk optreedt en hun zaak bepleit. En in hem leefde dezelfde innerlijke beweging der barmhartigheid, die de apostel Paulus de merkwaardige woorden deed uitspreken: "Want ik zou zelf wel wensen verbannen te zijn van Christus, voor mijne broederen, die mijn maagschap zijn naar het vlees." Rom. 9 : 3.

Ik herhaal het daarom: David verwacht niets dan straf voor zich en de zijnen. Eerst luidde zijn gebed: "Neem mijn misdaad van mij", later: "Laat Uw slaande hand slechts mij en het mijne treffen, want ik, ik alleen ben de schuldige". En dezelfde engel, die het glinsterende zwaard van des Heeren wraakgericht in de hand hield, brengt David de blijde boodschap der verzoening, wijst hem de terugweg tot de troon der genade, ja neemt hem als het ware bij de hand en geleid hem zachtens daarheen, toen het de arme David aan moed ontbrak, om meer aan genade en verzoening te denken.

Dit is de wijze waarop de Heere ons leert verstaan dat Hij waarlijk alles in Zijn hand heeft. Hij is het, Die ons straft, Hij is het, Die ons verootmoedigt, ja Hij is het, Die ons doodt, maar met dat alles heeft Hij niets anders op het oog dan ons eeuwig heil, het eeuwige leven onzer onsterfelijke zielen, onze verzoening met Hem, onze eeuwige trouwe Verbondsgod!

Wij zien hier de engel des Heeren, die eerst wel hard slaat, maar die daarna, op 's Heeren last, David laat bevelen een altaar te bouwen. De engel deelde des Heeren bevel aan Gad, de ziener, mede, opdat die man Gods het woord van genade en vergeving zou spreken tot de arme koning David. Zie! dat is nu **de dienst der engelen**, waarmede zij dag en nacht bezig zijn ten behoeve dergenen, die de zaligheid beërven zullen, en dat zijn immers arme mensenkinderen, arme zondaren, die God op het allerdiepst verootmoedigd heeft, zodat zij geen woord tot hun verontschuldiging meer over de lippen kunnen brengen. En als de Heere de Zijnen zo ver heeft, dan staat Hij op in Zijn vurige liefde voor die armen en ellendigen, en dan bedient Hij Zich vaak tot hun eeuwig heil van dezelfde elementen, die eerst moesten dienen tot hun kastijding en schijnbare ondergang.

U hebt in de profeten en evangelisten wel eens van de dienst der engelen gelezen: wij vinden o.a. dat toen Jesaja de heerlijkheid des Heeren zag, hij luide uitriep: *wee mij, want ik verga! dewijl ik een man van onreine lippen ben, en ik woon in het midden van een volk, dat onrein van lippen is: want mijn ogen hebben den Koning, de Heere der heirscharen gezien.* (Jesaja 6 : 5). Toen vloog een van de Serafs en roerde de mond van

de profeet aan met een gloeiende kool van het altaar en zo werd de prediking van vrije genade op zijn lippen gelegd.

Zo was het ook, een engel, die de herders op Bethlehems velden de blijde boodschap bracht van de geboorte van onze Heere Jezus Christus. Het was ook een engel die de diep bedrukte vrouwen, die zich naar het graf van de Heere Jezus Christus spoedden, de blijde tijding bracht: *wat zoekt gij de Levende bij de doden? Hij is niet hier, maar Hij is opgestaan en Hij gaat u voor naar Galilea; aldaar zult gij Hem zien, gelijk Hij u gezegd heeft.*

Mijne geliefden. Eén enkel woord, ja één letter is dikwijls genoeg om licht en klaarheid te verspreiden over hetgeen ons anders duister is in Gods Woord. Onze vertalers, hoe voortreffelijk hun werk ook overigens zij, is het niet in het oog gevallen, dat alléén in het 18e vers van 2 Sam. 24 en wel door de ziener Gad, toen hij David het bevel des Heeren overbracht om een altaar te bouwen, de koning der Jebusieten - die bij Samuël altoos Arauna, en in 1 Kronieken 21 Ornan heet - niet met deze namen, maar "Aranja" genoemd wordt. Deze naam nu "Aranja" beduidt in het Hebreeuwsch: *De Heere verheugt er Zich over*. Dus op de dorsvloer van "vreugde des Heeren", op de dorsvloer, die een Jebusiet toebehoorde, moest David het altaar oprichten.

David, ik herhaal het, was, na al het gebeurde in zijn eigen ogen niets meer voor de Heere. Zijn geweten zei hem genoeg dat hij al zijn voorrechten als Jood verbeurd had en met de verachte heidenen op één lijn stond. Hij durft zichzelf bij de kloppingen van zijn geweten, geen kind van God meer noemen, hoewel hij het was en ook bleef, maar hij wist nergens meer van, dan dat hij een arm en verdoemenswaardig zondaar is. Hij is, naar zijn mening en gewaarwording op één lijn komen te staan met die gehate en verachte Jebusieten, die vroeger in Jeruzalem hadden gewoond. Maar zie; nu hoort hij plotseling in de naam van "Aranja" de Jebusiet een hemelse klank, een woordspel vol hemelse muziek! Want Aranja beduidt: *de Heere verheugt Zich*, of *vreugde des Heeren*. Waarover verblijdt de Heere Zich dan?

- Daarover, dat Hij eindelijk Zijn David dáár heeft, waar Hij hem hebben wilde.
- De Heere verheugde er Zich over, dat Hij het volk weer genadig kon zijn; dat die éne offerande voor de zonde, die alleen voor Gods heilig aangezicht geldt, weer op de voorgrond zou treden, en zo des Heeren gerechtigheid weer gelden zal zowel voor het gehele volk, als voor de enkele zielen.
- De Heere verheugt er Zich over, dat het doel bereikt is van deze gehele vreselijke geschiedenis, waarin de duivel scheen te zullen zegevieren. Zo zouden koning en volk beide met de Heere verzoend zijn.

Hoe heerlijk blonk de volheid van de raad Gods uit, die Zijn genade nog wilde verheerlijken, na al deze verkeerdheden en afdwalingen van mensenkinderen, die zich door de duivel hadden laten betonveren. Hoe heerlijk blonk die vooral uit, toen later juist op de plaats, waar Aranja's dorsvloer gestaan had, het huis des Heeren, Zijn schone en heerlijke tempel kwam te staan.

Toen David nu het altaar gebouwd had en hij gezien had dat de Heere, na al zijn verkeerdheid, toch weer met genade, met vrede, met verzoening tot hem kwam en dat wel op die heidense dorsvloer, toen ging hij niet meer naar Gibeon om aan te bidden, hij kent Gibeon als het ware niet meer, maar de dorsvloer van Aranja, die heidense Jebusiet, wordt heilig in zijn ogen. Daar kon David zien, hoe de Heere Zijn tarwe dorst, hoe Hij Zijn dorsvloer doorzuivert, hoe Hij het kaf met onuitblusselijk vuur laat verbranden of wegwaaien, naar alle hemelstreken, maar ook, hoe Hij Zijn tarwe verzamelt in Zijn schuur. Zo leerde David het verstaan, dat God niet is een God der

Joden alleen, maar ook der Heidenen en dat Hij de Zijnen heeft, niet alleen onder de inwoners van Jeruzalem, maar ook onder de vervloekte Jebusieten. Zo zag hij reeds van ver wat de Heere Jezus Christus later uitdrukte met de woorden: *Mijn huis zal een huis des gebeds genaamd worden, voor alle volken.*

Mijne geliefden, hebt u nu evenals David niets meer in uwe hand dan zonden en ongerechtigheden, en is u zulks van harte leed? Denk er dan aan, wat de Heere ons in Zijn allerheiligst Woord beveelt, juist dan, als elke zelfgekozen offerande ons uit de handen is geslagen, en wij het wenende moeten uitroepen: *ik ben de allerverkeerdste, de diepstbedorvene van allen!* Juist, als het ons zo te moede is, spreekt de engel tot ons: op deze dorsvloer, op deze bodem, waar alles er onheilig, ja heidens uitziet, en waar gij uzelf door en door onheilig voelt, dáár komt de Heere tot u met de enige Offerande, die voor Zijn rechterstoel geldt.

Ik wil het u Zelf leren, zegt de Heere, dat gij, o arme David, in dit Offer alleen verzoening hebt met Mij, uw God, en Ik wil u tonen, welk een schat aan zegeningen Ik, na het strenge oordeel dat over u is gekomen, nog voor u heb weggelegd. Voor u, voor uw zaad en voor het zaad uws zaads na u, in hun geslachten. Op deze dorsvloer zullen zij een veilige bergplaats hebben tegen de regen, een schuilplaats tegen de storm, een hut waarheen alle volkeren zullen komen. Ik zal u tonen dat Ik deze plaats nog verkozen heb tot in het late nageslacht, om daar Mijn heerlijkheid te openbaren, de heerlijkheid van Mijn genade, als Koning, als Hogepriester en Profeet.

Dit alles ligt in de naam "Aranja", of: "De Heere verheugt Zich" opgesloten. Laat ons daarom dezen naam in onze harten bewaren, dan zullen wij, al zijn wij vol zonden en schulden, die ons hart met angst en treurigheid vervullen, het nochtans uitspreken: 'Ik ben zeer vrolijk in de Heere, mijn ziel verheugt zich in mijn God, want, nadat Hij mij gekastijd heeft om mijn ongerechtigheden en zonden, heeft Hij Zijn genade en lankmoedigheid groot over mij gemaakt.'

David gehoorzaamde het bevel, hem door Gad van des Heeren wege gegeven, hij zegt niet tot de ziener: 'Nee, dat is te afschuwelijk, dat strijdt tegen mijn heiligste gevoelens, tegen mijn innerlijke overtuiging! Op die heidense dorsvloer de Heere een altaar op te richten? Nee! ik wil het liever hier of daar zoeken!' Maar David nam het bevel hem van Gad gebracht aan als hetgeen het werkelijk was: als het bevel des Heeren. Hij weet nergens meer van, dan van genade en barmhartigheid, die hem geschied zijn, hij gehoorzaamt, omdat hij niets meer in de hand heeft dan zonde, en dus ook niets anders verwacht dan straf en oordeel, en nu overdekt de Heere hem met deze stroom van vrije genade en ontferming!

O mijn geliefden! van nature is het ons niet eigen, ja is het ons een onmogelijke zaak, des Heeren bevel: *"Geloof in de Heere Jezus Christus en gij zult zalig worden"* op te volgen. Want zelfs wanneer wij onze zonden hebben leren kennen en zij ons krenken en bedroeven, zodat alle moed ons ontzinkt, toch hoort men niet uit zichzelf naar des Heeren vriendelijke woorden en men gehoorzaamt Zijn gebod ten leven niet. Er is genade, krachtdadige genade toe nodig om een mens er toe te brengen in de Heere Jezus Christus te geloven en zó 's Heeren gebod te vervullen. Van nature zijn wij daartoe veel te eigengerechtig. Want om alleen op genade te leven, op genade te drijven, op genade te sterven, daartoe zijn wij veel te hoogmoedig en wij willen veel liever alles zelf weer goed maken, dan onze God in de armen vallen, zoals wij zijn, opdat Hij rechte paden make voor onze voet.

En heeft de mens gezondigd, dan is het hem onverdraaglijk, dat hij voor 's Heeren aangezicht zo slecht is geworden! Vroeger was hij immers veel beter! Daarom zal de mens er uit zichzelf nimmer toe komen te smeken: *neem mijn overtredingen van mij*. Nooit zal hij uit zichzelf, uit eigen wil en kracht het evangelie aangrijpen; nimmer uit zichzelf een altaar oprichten op de dorsvloer van Aranja, de Jebusiet; nooit of nimmer uit zichzelf de toevlucht nemen tot het kruis van de Heere Jezus Christus. Maar zolang hij het vol kan houden, zal de mens handelen als een dom en bot kalf, als een kind, dat weigert om vergiffenis te vragen voor hetgeen het misdreven heeft, en dat eigenlijk alleen weent, omdat zijn hoogmoed gekrenkt is.

Maar in Zijn ontferming verstaat de Heere het koninklijk met zulke tegensprekers en rebellerende kinderen om te gaan. Dat heeft de Heere aan de dierbare koning David bewezen, toen hij diens hoogmoed met de vurige bliksemstralen van Zijn oordelen verbroken heeft. Het was David te doen om uitbreiding van zijn koninkrijk en zijn macht, - de grootheid eens konings bestaat immers in de veelheid der onderdanen - en daar velt de Heere plotseling zeventigduizend mannen neer die David nu niet meer tot zijne onderdanen tellen kon.

Dat was geschikt om David te verbrijzelen, want nu heeft hij niets meer om zich op te beroemen. Maar de profeet Gad komt tot hem met het bevel een altaar te bouwen op de dorsvloer van Ornan, de Jebusiet; en ik vestig daar opnieuw uwe aandacht op: David gehoorzaamt; hij verheft zich niet boven de Jebusiet, in diens heerlijke naam "Aranja" voelt hij zich geborgen voor eeuwig.

Daarom, geliefden! al hebt gij uw weg ook geheel en al bedorven, zodat gij u onbekwaam gevoelt om in de u aangewezen kring langer het bestuur te voeren, verwijfel nochtans niet aan Gods genade, maar neem het middel aan, dat de Heere tot uw behoud verordineerd heeft.

Nu volgt er nog iets zeer liefelijks: David komt tot de koning "Aranja", betreedt diens dorsvloer, en verzoekt hem, of hij die voor het volle geld wilt verkopen omdat hij de Heere daarna een altaar wilde bouwen. David schaamt zich niet, voor zijn vijand, die nu zijn vriend was geworden, het luide uit te spreken wat er gebeurd was. De heilige en rechtvaardige David, de man naar Gods hart, schaamt zich niet het de Jebusiet mee te delen, dat hij niet meer heilig en rechtvaardig is. Graag stelt hij zich met Aranja op één lijn en verzoekt hem ootmoedig en bescheiden hem de dorsvloer af te staan. En de Jebusiet toont meer Godsvrucht te bezitten dan de anders zo Godvruchtige David zo onlangs aan de dag had gelegd. Hij verootmoedigt zich aanstonds voor de koning, die hem toch vroeger onttroond had en bewijst, dat hij een ware vriend en onderdaan van de koning geworden was. Zo weet God de Heere alles te besturen en wel te maken.

Aranja is ook niet geldgierig, hij zegt niet tot de koning: *mijn dorsvloer kunt gij krijgen, maar ik eis daarvoor een grote som geld*. Nee, maar hij wil hem alles voor niet geven: de dorsvloer, waarop hij aan het dorsen was, de dorswagen tot brandhout op het altaar, de runderen om slacht- en brandofferen te slachten, de tarwe tot een spijsoffer de Heere. Dat was voorwaar een edelmoedig man, een koninklijk gemoed en toch was hij maar een heidenkind. Deze Jebusiet was een voortreffelijker man dan er één in Jeruzalem was!

Zo weet de Heere een Jebusiet te heiligen en om te zetten, zodat de Heere alleen zijn schat en rijkdom is, en dat hij gaarne en vrijwillig alles schenkt en weggeeft, wat hij van Gods milde hand had ontvangen.

David kon echter zijn aanbod niet aannemen, want het gold hier geen geschenk van de ene persoon aan de andere, maar het gold hier de Heere een door Hem Zelf bevolen

offer te brengen. Daartoe neemt hij geen geschenken aan, hij laat ook niet met bussen aan de deuren rondlopen, om de benodigde gelden tezamen te vergaderen, om het altaar te bouwen en het offer te brengen, maar hij doet zijn eigen beurs open, hij geeft gaarne, wat God hem had gegeven, opdat de zonden van het volk, opdat zijn eigen zonden verzoend zouden zijn in het door God bevolen offer. Hij geeft het vrijwillig, gedenkende, dat geld en goed des Heeren zijn en vrezende, dat, wat God hem gegeven had, in een doorboorde buidel zou vallen. Zo werd de volle waarde van alles wat Aranja afstond betaald, "en" lezen wij aan het slot van 2 Sam. 24 : 25: "alzo werd den Heere den lande verbeden, en deze plaag van over Israël opgehouden."

Wij zijn nu tot het einde onzer betrachting over deze geschiedenis gekomen. In de aanvang vonden wij vermeld,

- dat Gods toorn ontstoken werd tegen Israël,
- daarna vinden wij de beschrijving van die vreselijke pest,
- dan van Davids berouw en schuldbelijdenis,
- dan van het bevel des engels en de uitvoering daarvan.
- En het eind van alles was, dat des Heeren toorn afgewend werd van Israël.

Amen!

2. Oudejaarspreek

De vergankelijkheid van het mensenleven

Mijn geliefden! Laat ons samen lezen wat wij geschreven vinden in de twaalf eerste verzen van de negentigste Psalm. Daar lezen wij:

"Een gebed van Mozes, de man Gods, Heere, Gij zijt ons geweest een toevlucht van geslacht tot geslacht. Eer de bergen geboren waren, en Gij de aarde en de wereld voortgebracht had, ja van eeuwigheid tot eeuwigheid, zijt Gij God. Gij doet de mens wederkeren tot verbrijzeling, en zegt: Keert weder gij mensenkinderen. Want duizend jaren zijn in Uwe ogen als de dag van gisteren, als hij voorbijgegaan is, en als een nachtwake. Gij overstroomt hen; zij zijn gelijk een slaap: in de morgenstond zijn zij gelijk het gras, dat verandert: In de morgenstond bloeit het, en het verandert, des avonds wordt het afgesneden, en het verdort. Want wij vergaan door Uw toorn; en door Uw grimmigheid worden wij verschrikt. Gij stelt onze ongerechtigheden voor U, onze hemelijke zonden in het licht Uws aanschijns. Want al onze dagen gaan henen door Uwe verbolgenheid; wij brengen onze jaren door als een gedachte. Aangaande de dagen onzer jaren, daarin zijn zeventig jaren, of, zo wij zeer sterk zijn, tachtig jaren; en het uitnemendste van die is moeite en verdriet: want het wordt snellijk afgesneden, en wij vliegen daar henen. Wie kent de sterkte Uws toorns, en Uw verbolgenheid, naardat Gij te vrezen zijt? Leer ons also onze dagen tellen, dat wij een wijs hart bekomen."

Wat wij daar lazten, is een gedeelte uit het gebed van Mozes, de man Gods, en uit dit gebed hebben de Profeet Jesaja en al de andere profeten veelvuldig en overvloedig geput bij het schrijven van hun geschriften.

Een "man Gods" noemt Mozes zich hier, en dat doet hij op grond van het ambt en het gezag, waarmee de Heere God hem had bekleed.

"Een gebed" wordt deze Psalm genaamd, en dat is deze negentigste Psalm ook van het begin tot het einde, ook al komt er veel in voor, dat ons mensen, duister is; maar dat ligt geenszins aan de heilige woorden van God, die wij voor ons hebben, maar aan de verduistering van ons verstand, en aan de verkeerdheid van ons hart, dat een soort van evangelie wil horen, dat het ware niet is, en dat alleen, om het geweten te stillen, zonder er begrip van te hebben, met Wie wij eigenlijk te doen hebben, en Wie wij rekenschap verschuldigd zijn.

Het zal voor de natuurlijke mens, die niet begrijpt wat de Geest Gods is, altijd een zeer zwaar stuk zijn, de twee en veertigste vraag en antwoord van onze Catechismus "Zo dan Christus voor ons gestorven is, hoe komt het, dat wij ook moeten sterven? Antwoord: Onze dood is geen betaling voor onze zonden, maar alleen ene afsterving der zonden en een doorgang tot het eeuwige leven;" te rijmen met wat wij in de negentigste Psalm lezen: *"Want al onze dagen gaan henen door uwe verbolgenheid"* (vs. 9). Deze schijnbare tegenstrijdigheid moet opgelost worden. En dat valt ook niet moeilijk, want, wie dat in waarheid voor zich zelf weet: onze dood is geen betaling voor onze zonden, maar alleen een afsterving der zonden en een doorgang tot het eeuwige leven", die kent ook de toorn en de grimmigheid van de Heere, en spreekt van ganser harte met het genoemde vers van onze psalm: *"want wij vergaan door Uw toorn, en door Uw grimmigheid worden wij verschrikt."* Wat brengt nu echter de genade van de Heere Jezus Christus teweeg?

De toorn en de grimmigheid van de Heere, ja! die neemt zij weg, maar de gevolgen daarvan, die wij te dragen hebben, heft zij daarom niet op. Maar toch, de genade van de Heere Jezus Christus weet voor Zijn ellendigen in hun krankheden hun hele leger te veranderen, zodat, hoewel zij vergaan door de toorn van de Heere, deze toorn toch niet eeuwig op hen blijft rusten, want de Heere Jezus treedt op als Borg en Middelaar voor de Zijnen, opdat, waar zij wegzinken onder de last van de eeuwigen toorns van God tegen de zonde, en zij schijnen te zullen omkomen voor eeuwig, zij toch niet daaronder bezwijken, maar uit toorn en dood, overgaan in het eeuwige leven, door hun Heere en Heiland Jezus Christus, die alleen hun leven is.

Ik herhaal het echter, mijn geliefden! wie dat belijdt, die heeft ook geleerd, en leert het bij voortduring, zich van harte voor het aangezicht van de Heere te verootmoedigen, en zal het met zijn laatste ademtocht nog belijden: het is door Gods toorn, dat wij vergaan. Want wij waren oorspronkelijk niet geschapen om te sterven, en "God heeft de mens goed en naar Zijn evenbeeld geschapen, dat is in ware gerechtigheid en heiligheid, opdat hij God zijn Schepper recht kennen, Hem van harte liefhebben, en met Hem in de eeuwige zaligheid leven zoude om Hem te loven en te prijzen". (Heidelb. Catechismus, antwoord op vraag 6). Maar na de val en ongehoorzaamheid van onze stamvader Adam in het Paradijs, ging het vonnis in vervulling: "*ten dage, dat gij daarvan eet, zult gij de dood sterven*"! en dat was een tweevoudige dood, een geestelijke en een lichamelijke dood. Daarom vraag ik het luid: is de dood niet een jammerlijke zaak? O, men kan zich wel in lichtzinnigheid en vrolijkheid daarover heen zetten, als het ware daarover heen huppelen, en als of het maar zo een geringe zaak was, zeggen: nu ja! eens komt de dood, en sterven moeten wij allen! Daarbij menen zulken dan volle aanspraak te hebben op een goede plaats in de hemel, voor zich zelf en hun geestverwanten, maar het hart, het harde hart blijft onverbroken en onverbrijzeld voor het aangezicht van de Heere, omdat men nooit en nimmer voor de toorn van de Heere en grimmigheid weggesmolten is.

Maar mijn geliefden! Het Woord van God moet recht gesneden worden, opdat de mensen juist zouden leren begrijpen met Wie zij te doen hebben en aan Wie zij eens rekenschap zullen moeten afleggen: anders bedriegt men zich zelf, en men zal ook bedrogen uitkomen voor eeuwig. Daarom roep ik het u allen toe: de dood is een vreselijke, een jammerlijke zaak! Zoals ik, die aan zo vele doodsbedden gestaan heb, met mijn ogen gezien heb, en zoals er velen onder u zijn, die dat ook zeer goed weten. Maar mijn geliefden! Indien het een jammerlijke zaak is, dat onze dagen heengaan door de verbolgenheid van de Heere, en dat wij vergaan door Zijn toorn, zo is het nog een veel meer jammerlijke zaak, dat de mens dit van nature niet bedenken kan, daar hij dood is in zonden en misdaden, en dus uit zich zelf nooit zal bidden: "*Leer ons Heere! alzo onze dagen tellen, dat wij een wijs hart bekomen.*"

Het is de wet, het is de eeuwige wet van God, die Mozes, de man Gods, hier in deze Psalm handhaaft, om ons te leren, hoe het van nature met ons gesteld is.

Want geliefden! het evangelie kan toch onmogelijk in de wereld zijn verschenen om de wet te logenstraffen, beide hebben immers een eeuwig geldende kracht: de wet, om ons in de vierschaar Gods te brengen, het Evangelie, om ons, als wij sidderende en bevende voor de vierschaar Gods staan, uit onze druk op te heffen, en ons te vertroosten. En wie waarachtig gelooft, ligt voortdurend verbroken en verbrijzeld voor het oordeel van God. Er zijn o zoveel mensen, die alleen met het verstand geloven, maar het ware geloof is een zaak van het hart, en waar men met het van harte gelooft tot zaligheid, kan men zich de genade geenszins in eigen kracht toe-eigenen. Want er woont in het binnenste een

heilige vrees voor die God, met Wie wij te doen hebben, en diezelfde God is het, die het gebed geeft, en de verhoring van het gebed laat komen, opdat men met het bloed Christus door alle de golven en baren van Gods toorn heenbreekt.

Mijn geliefden! wij hebben, ook na ontvangen genade, er geen denkbeeld van hoe groot onze zonden en ellenden zijn, en wij kunnen, helaas! de zonde indrinken als water, en toch ons zelf voor oprechte en Godzalige mensen houden en bij anderen als zodanig voordoen. Daarom is het ons allen, wie wij ook zijn, zo hoog nodig steeds weer de eenvoudige tien geboden te lezen en te herlezen, zowel als de onvergelijklijk mooie uitleg, die wij van elk van die geboden hebben, in onze Heidelbergse Catechismus. Indien wij, wat wij daarin lezen, op ons zelf toepassen, wat zullen wij dan moeten antwoorden op de vraag: Bent u schuldig of niet? Vervult u die geboden zoals zij vervuld moeten worden of niet?

O, leer toch uzelf te veroordelen, eer het vonnis van de eeuwige dood, dat u, dat wij allen verdiend hebben, over u uitgesproken wordt. Het is helaas maar al te waar, dat wij er geen denkbeeld van hebben, hoe groot onze zonde en ellende is, en dat wij van nature niet eens weten, dat wij zonde hebben.

Daarom zegt Mozes in het achtste vers van onze Psalm: *"Gij stelt onze ongerechtigheden voor U, onze heimelijke zonden in het licht Uws aanschijns."*

Onze ongerechtigheid, dat is iets, waardoor wij volgens de wet de dood verdiend hebben. Ik wil hier eens een ogenblik stilstaan bij een enkele zonde, de zonde tegen het zevende gebod, en dat wel, omdat de gevolgen van de overtreding van dit gebod duidelijker in het oog springen, dan die van andere geboden. Want een mens kan tengevolge daarvan doodziek worden, zijn hersens kunnen er door gekrenkt worden.

Ja! wie kan de gevolgen tellen van één enige misstap, van één gang in de hollen van die ontucht en verderf! Ach! de gevolgen daarvan kunnen zich voortplanten van kind tot kind. En zulke ongerechtigheden stelt de Heere steeds weer voor Zijn aanschijn, tot verootmoediging en verbrijzeling van degenen, die ze bedreven hebben.

Daarom, als u uw troost en toevlucht zoekt in de vergeving van zonden, vergeet nooit mijn geliefden! ook al bent u voor grove uitspatting bewaard gebleven, bij de Heere aan te houden met het gebed: *"gedenk niet der zonden mijner jeugd"*, en: *"vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onzen schuldenaren!"* God stelt onze ongerechtigheden voor Zich, onze heimelijke zonden in het licht van Zijn aanschijn, en dan valt er onverwachts een slag, men weet niet van waar die komt, en nog een slag en nog een slag, men stort neer en - men sterft.

Wij sterven echter niet op dezelfde wijze als het vee van het veld, als de bloemen of bomen, want die sterven op de gewone, hun van God gezette wijze, volgens Zijn instelling.

Maar wij, kinderen van Adam, wij waren oorspronkelijk niet geschapen om te sterven en het is een jammerlijke zaak, dat wij moeten sterven, en dat wij het beeld en de gelijkenis van God, waar wij naar geschapen waren, hebben verloren, en dat het woord moest worden uitgesproken: *"Gij stelt onze ongerechtigheden voor U, onze heimelijke zonden in het licht uws aanschijns"*. En zoals het met de overtredingen van het zevende gebod is gelegen, is het met de overtredingen van al de geboden van God gelegen. Of is het misschien geen zonde, als men, het heilige negende gebod overtredend, moedwillig en driest de goede naam van de naaste te gronde richt door allerlei boze en vuile laster? Worden er niet dagelijks de grofste overtredingen gepleegd tegen het vijfde en zesde gebod? Omdat nu de zonde een vergrijp is tegen de allerhoogste Majesteit van God, zo blijft het een onomstootbare waarheid, dat deze zonden en misdaden niet kunnen

weggenomen worden, niet kunnen worden uitgedelgd, dan door een eeuwig geldend offer, dan door het bloed van Jezus Christus, de Zoon van God.

Wie kent al de lasteringen, die dagelijks worden uitgesproken? Nee! Zeker, niemand kent de sterkte van Zijn toorn en Zijn verbolgenheid, naar dat Hij te vrezen is! Maar niemand kent ook de grootheid van Zijn genade en barmhartigheid.

Wie nu iets heeft leren kennen van de toorn van God, wie heeft leren inzien, waar die uit komt, die zal ook zeker leren wat genade is, en zal om deze genade leren roepen te midden van dood, zonde en toorn, en dan spreekt hij ook met de negentigste Psalm: *"Heere! Gij zijt ons geweest een toevlucht van geslacht tot geslacht"*.

Wat willen deze woorden eigenlijk zeggen? In het Hebreeuws staat er eigenlijk: Heere God! Gij zijt ons een woning geweest van geslacht tot geslacht. Nu, in een groot en sterk huis, onder een stevig en sterk dak ben ik goed geborgen tegen de storm en het onweer, ook ik het holst van de nacht. Daarom zal ook Mozes, zal de gehele gemeente Gods, zal elke ziel, die genade heeft gevonden, het even goed als zij heeft leren zeggen: *"want wij vergaan door Uw toorn, en wie kent de sterkte Uws toorns en Uwer verbolgenheid, naardat Gij te vrezen zijt!"*; het ook luid uitspreken: *"Heere God, Gij zijt ons een toevlucht, Gij zijt onze Woning van geslacht tot geslacht"*.

Van geslacht tot geslacht, van eeuwigheid tot eeuwigheid, heb ik dan de Heere tot mijn Deel en Erfenis, en zo blijf ik in Hem, en Hij in mij. Dat is geen woning voor een paar dagen of weken, of maanden, of jaren, maar dat is een zekere, een vaste, wel gefundeerde woning, hier in de tijd een toevlucht tegen de zonde en de dood, een huis, niet met handen gemaakt, maar eeuwig in de hemelen!

Want God sterft nooit, en zoals Hij het ene daar stelt door Zijn Woord en Geest, zo stelt Hij ook het andere daar, en dezelfde God, die ons leert zien, hoe groot onze zonde en ellende is, en hoe schrikkelijk Gods toorn is over alle aangeboren en werkelijke zonde, Hij leert ons ook zien, hoe wij van al onze zonde en ellende verlost worden, Hij leert ons de enige zekere toevlucht kennen tegen de zonde en tegen de dood.

Hoe krijgen wij deel aan deze toevlucht, hoe komen ook wij binnen die vaste en welgegronde vesting Gods? O ziel! leer toch eerst goed uw eigen zonde en ellende, eerst goed de toorn van God tegen de zonde kennen en erkennen. Hoevelen zijn er niet reeds heengegaan gedurende de lange reeks van jaren, dat ik onder u in- en uitga, zodat wat ik nu nog voor mij heb, niets meer is dan een gering overblijfsel! Ja wij zitten nu nog, op dit ogenblik gezond en wel in onze woningen of in het huis des Heeren, maar hoe spoedig kan niet door onze woonplaats de mare klinken: hij of zij is heengegaan, is gestorven.

Daarom mijn geliefden! laat ons de toevlucht nemen tot de Heere, laat ons tot Hem spreken: *Heere God! U alleen bent mijn Toevlucht, U alleen bent voor mij een huis om in te wonen!* En zo zult u om genade roepend en genade zoekend, de Heere zelf vinden tot uw deel en eeuwige erfenis. Zo zal de Heere Zijn barmhartigheid groot aan U maken, en dan weet u ook, waar u bent, en waar u blijft, en u zult u goed geborgen zien voor tijd en eeuwigheid in de drie-enige God, Vader, Zoon en Heilige Geest. Dan wordt het ondervonden, dat men wegzinkt voor de toorn en de verbolgenheid van de Heere HEERE, en dat men toch in het leven blijft, omdat men van de dood over is gegaan in het leven. Dan wordt het ondervonden, dat ook onze dierbaren wegzinken onder Gods toorn, en toch leven, al zijn zij ook gestorven, omdat zij uit de dood overgegaan waren in het leven, want zij zijn namelijk, die des Heeren zijn.

Johannes de Doper riep het eens luid uit in de woestijn: *"zie het Lam Gods, dat de zonde der wereld wegneemt"*. En de Apostel schrijft: *"veel meer dan, zijnde nu gerechtvaardigd door Zijn bloed, zullen wij door Hem behouden worden van den toorn; want indien wij, vijanden zijnde, met God verzoend zijn door de dood Zijns Zoons, veel meer zullen wij, verzoend zijnde, behouden worden door Zijn leven."* Rom. 5:9, 10.

Wee daarom hem, die niet verschrikt voor de toorn van God, die niet daarop acht geeft, zoals het behoort. Want hij zal de troost moeten missen, door het bloed van Jezus Christus behouden te worden voor de toorn, zowel voor zichzelf, als voor de zijnen.

Hoe velen zijn er bovendien niet, die zichzelf de dood op de hals halen, zodat zij eigenlijk zelf de oorzaak van zijn dood zijn! En al gebeurt dat ook in de toorn van God, toch is het de schuld van de mens, door het najagen van allerlei begeerlijkheden, door het plegen van allerlei onmatigheid, doordat hij zijn lichaam moedwillig en nodeloos bloot stelt, zich niet behoorlijk in acht neemt voor tocht en allerlei andere schadelijke invloeden, in plaats van ook zijn aardse leven te beschouwen als een schat, en zijn lichaam als een tempel van de Heilige Geest, gekocht door het dierbare bloed van Christus. Maar zo moet de mens in zijn lichtzinnigheid en halsstarrigheid dikwijls zelf er aan meewerken, dat het oordeel van God over hem voltrokken wordt.

Wil dit toch goed begrijpen mijn geliefden! en leren inzien, dat in alles wat ons overkomt, de schuld steeds de onze is, opdat, waar wij vergaan door Zijn toorn, en ons voelen wegdrijven door Zijn verbolgenheid, wij toch de toevlucht zouden nemen tot de levende God, toevlucht zoeken onder de schaduw van Zijn vleugels, en het zó leren opvatten: *de toorn van God, waaronder ik voor eeuwig had moeten verzinken, heeft Hij gedragen, onze dierbare Heere Jezus Christus, en zo is Hij ons waarachtig het leven te midden van onze dood.*

Zie, wij verheugen ons in het bezit van een teder beminde zoon, van een geliefde dochter, wij hebben man of vrouw, die ons zijn als het licht van de ogen, vader of moeder, die wij niet zouden kunnen missen, en plotseling worden zij ziek en sterven en zij zijn uit onze ogen verdwenen! Is dat niet een bittere smart, een heet en grievend lijden? Maar geliefden, er is nog een grotere angst, en heviger strijd, en in die angst, in die strijd is het hem of haar, die waarachtig des Heeren is, daarom te doen, dat de ziel van de aangevochtenen, van de stervenden, op de eeuwige grond en fundament van de zaligheid komen te rusten, en wie kan dat tot stand te brengen?

Ach! hoe gaat het toe er aan in het dagelijkse leven? Onverschilligheid en valse rust heersen overal, en men kent in dagen van gezondheid haast geen andere zorg dan hoe men door dit aardse leven heen, hoe men in dit aardse leven vooruit zal komen, maar in de grond van zijn hart denkt ieder: ik sterf niet, ik zal altijd blijven leven. Men bekommert zich er niet om, dat men plotseling, geheel onverwachts op het sterfbed kan komen te liggen. En men vraagt zich niet af of men dan wel vaste grond onder de voeten heeft, of men genoeg heeft voor de eeuwigheid. In valse rust leeft men daarheen en als dan dood onverwacht door de vensters klimt, dan vertwijfelt men; want wij voelen dan de toorn van God, die over ons is gekomen en de zielvijand roept ons toe, "er is voor u geen genade, voor u is Jezus niet gestorven, uw geloof is niet meer dan een ijdele inbeelding van uw hart!"

Dan slaat die vijand het register van onze zonden op, en van waar zal dan redding en uitkomst komen?

Ja, mijn geliefden! zo is het in waarheid met ons gelegen. Daarom moge de Heere Zelf ons genade schenken, om het van harte te geloven: *ik heb een eeuwige woning*, en dat te

blijven geloven op goede gronden, en om, als wij niet geloven, of niet geloven kunnen, God te smeken om de genade van de Heilige Geest, om de waarachtige wedergeboorte en bekering. En wij hierdoor leren ook onze toevlucht te nemen onder de vleugels van de Almachtige. En zijn wij in Zijn woning opgenomen, o dan krijgt alles spoedig een geheel andere kleur en gestalte.

Al zie ik dan ook alle golven en baren van Gods toorn op mij aanvallen, zo vrees ik niet, want ik werp mij in deze woning van God, en vlucht, o mijn God zoals ik ben, in dit Uw vast gefundeerd huis.

Wie is die God, die zo vreselijk toornt beide over de aangeboren en werkelijke zonden? Hij, die dit moet doen, uit kracht van Zijn wijsheid en majesteit, is dezelfde God, "*die de wereld alzo heeft lief gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zon heeft gegeven, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe*". Zo werpt de Heere ons in Zijn toorn op het ziek-, op het doodsbed neer, nadat Hij ons door allerlei kruis door dit leven heeft geleid, dat niet anders is dan een gestadige dood.

Is men wel een enkele dag zeker, dat men de avond in gezondheid zal bereiken? Is alles hier op aarde niet zo gesteld, dat zij in waarheid een jammerdal kan genoemd worden? Maar niet tegenstaand dit alles, dat niet op te heffen is, wonen wij, die geleerd hebben tot God onze toevlucht te nemen, in een hemels paleis, waarin wij goed geborgen zijn, waarin de Heere Jezus Christus Zelf de gastheer is, die ons uit de schatkamers van Zijn Vader alles mededeelt wat wij nodig hebben.

En al hebben wij ook voortdurend met onze zonden en ellende te doen, zodat wij in waarheid verbroken en verootmoedigd worden, zo zullen wij toch ook niet vertwijfelen, maar tegen alles de toevlucht nemen tot de vrije en soevereine genade van onze God. In dit paleis smaken wij ook de zoete gemeenschap der heiligen, en daarin vernemen wij met innige vreugde, hoe een zieke broeder, een stervende zuster, die met ons in dit paleis wonen, plotseling rust bekomen, te midden van de benauwdheid, en dat de hoop der heerlijkheid weer opdaagt aan den oever, ja te midden der doodsjordaan.

Welaan! was het dan Gods toorn, die hen heeft weggeraapt, zo werden zij toch in genade aangenomen, en wij smaken de troost: zij zijn reeds bij de Heere, en hebben het goed!

Mijn geliefden! wij zijn **bijna een nieuw jaar** ingetreden; wat zal het ons brengen? Bij God bestaan er geen jaren. Bij God zijn duizend jaren als één dag, en één dag is bij Hem als duizend jaren. Hij is een eeuwige God. Daarom zal het in het nieuwe jaar weer gaan, zoals het ging in de jaren, die achter ons liggen. Smart, zonde, verlegenheid, nood en angst zullen ons telkens tegemoet treden, maar het zal ons ook niet ontbreken aan hulp, vrede, vreugde, troost en leven. Dat gaat zo op en af hier op aarde. Bij God zijn geen jaren. God is eeuwig, en omdat Hij eeuwig is, hebben wij, die geloven in Hem, een eeuwige toevlucht, een eeuwige woning. Daarom willen wij beslist de dood voor een jammerlijke zaak blijven houden, want elk sterfbed is de voltrekking van het onherroepelijke vonnis: "*ten dage, dat gij daarvan eet, zult gij de dood sterven*", maar toch willen wij ook aan ons laatste uurtje denken, als aan het zaligste uurtje van ons leven, want dan gaat het deurtje van de kooi open, en dan is de vogel voor eeuwig verlost uit de kluisters van de zonde en van de dood.

Wij willen nu, nadat wij het eerste gedeelte van dezen Psalm met u behandeld hebben, overgaan tot de laatste verzen, beginnende met het 14de vers: ***Verzadig ons in de morgenstond met Uw goedertierenheid, zo zullen wij juichen, en verblijd zijn in al onze dagen. Verblijd ons naar de dagen, in dewelke Gij ons gedrukt hebt, naar de jaren, in dewelke wij het kwaad gezien hebben. Laat Uw werk aan Uwe knechten gezien worden, en Uw heerlijkheid over hun kinderen. En de liefelijkheid des Heeren, onzes Gods, zij over ons; en bevestig Gij het werk onzer handen over ons, ja het werk onzer handen, bevestig dat.***

Allereerst hebben wij hier dus het 14e vs.: Verzadig ons in de morgenstond met Uwe goedertierenheid, zo zullen wij juichen en verblijd zijn in al onze dagen".

Met deze woorden belijden wij, dat de Heere in Zijne hand een hoorn des overvloeds heeft, dien Hij uitstort over Zijn gemeente, een hoorn des overvloeds, vervuld met louter genade en goedertierenheid, tegenover al de gemeenschappelijke ellende en jammer, die zij te dragen hebben, die de eerstelingen des Geestes hebben ontvangen, en waaronder, al is het dan ook op een andere wijze, de gehele mensheid zucht en bezwaard daarheen gaat. Deze jammer, deze algemene ellende is ontstaan door de afval van God, uit de ongehoorzaamheid van onzen eerste stamvader Adam in het Paradijs, en deze ellende, die uit de erfzonde ontstaan is, wordt nog groter en zwaarder gemaakt door de dagelijkse zonden en overtredingen. Nu geeft de Heere ons daar tegenover dit gebed, opdat wij de zekerheid zouden verkrijgen der vergeving onzer zonden en wij zó goed bevestigd en gefundeerd zouden zijn in de hoop der eeuwige heerlijkheid.

Lezen wij dan verder: "zo zullen wij juichen, en verblijd zijn in al onze dagen", zo betuigt de gemeente daar mede: "in onszelf zijn wij treurig en als wij geen genade hebben gevonden, geen voortdurende genade ontvangen, kunnen wij ons ook niet verheugen en vrolijk zijn. Maar nochtans, Heere, Gij hebt U immers een volk geschapen, dat de deugden moet verkondigen Desgenen, Die het uit de duisternis heeft geroepen tot Zijn wonderbaar licht! Een volk geschapen en geroepen, om zijn gehele leven lang met lofliederen en gejuich, al was het ook tot zevenmaal toe, rondom Jericho te trekken om met de lof Gods op de lippen allen tegenstand ter neder te werpen, en op deze wijze over allerlei lijden, nood en smart heen te komen. Heere God, Gij hebt ons dus geschapen en geroepen, opdat wij zouden zingen en juichen U ter eer, al de dagen onzes levens. Indien U ons echter niet vervult met Uw genade en goedertierenheid, dan gaan wij treurig en bezwaard daarheen, alsof wij wezen waren; dan weten wij ook niet recht, Wiens eigendom wij zijn, Wien wij toebehoren, vinden geen rust voor het hol van onzen voet, en dragen onze ziel in onze handen."

Ik herhaal het, zonder genade van Boven kunnen wij niet juichen, niet zingen, ofschoon dat het enige middel is, om over alles heen te komen. "Nu, lieve Heere God, daar de zaak zo gelegen is, schenk Gij ons dan allereerst die troostrijke zekerheid, dat Gij al onze zonden vergeeft, al onze grote en schrikkelijke zonden, die miljoenen zonden, die wij van onze vroegste jeugd af bedreven hebben, en die ontzettende zwakheid, die ons aankleeft ons gehele leven lang! Geef Gij ons een dankbaar gemoed voor alles, wat wij tot op de dag van heden uit Uw hand hebben ontvangen. Laat ons niet in trotse overmoed van U terugeisen, wat Gij ons naar Uw wijsheid hebt ontnomen, of onthouden, maar ach geef ons toch die allergrootst, weldaad, dat Uw genade ons genoeg zij! Ja wij smeken U, dat Gij, bij de volheid van ellende, van lijden en smarten die dit leven tot een gestadige dood maken, over ons wilt komen, als met een zee, met een stortvloed van Uw genade en barmhartigheid. Ja Heere, schenk ons dat, handel zo met ons, om Christus, Uws lieve Zoons wil."

Mijn geliefden! dat is een schoon, dat is een heerlijk gebed; dat is geen wens of begeerte, die uit ons hart oprijst, maar het is een gebed, dat de Heilige Geest ons heeft gegeven en geeft en daarbij is die Heilige Geest gelijk aan een liefhebbende moeder, die haar kind een geschenk heeft toegedacht, en juist daarom tot hetzelfde spreekt: "kom, vraag mij nu eens vriendelijk hier of daar om", terwijl zij de gave reeds in haar hand houdt, zodat de gave reeds lang gereed was, eer het kind er om kon vragen. Zo mijn geliefden is bij de Heere ook reeds alles voorbereid, waarom wij Hem bidden.

Wij hebben hier in dat 14e vers dus een hoorn met overvloed, vervuld met genade en goedertierenheid, waarvan de hoofdzaak is: de vergeving der zonden, zowel voor onszelf, als voor onze dierbaren, want daarin alleen is de gelukzaligheid gelegen, zowel voor ons, als voor de onzen. En als wij die verkregen hebben, dan zullen wij gewis ook temidden van angsten en smarten het van ganser harte uitspreken: daar ik genade gevonden heb in Uw ogen, o mijn God! zo wil ik een psalm aanheffen U ter eer, en U zingen al de dagen van mijn leven; zoals ook de 89^e Psalm begint:

*'k Zal eeuwig zingen van Gods goedertierenheên;
Uw waarheid 't allen tijd, vermelden door mijn reên.*

Nu zijn wij aan het 15^e vers gekomen, daar lezen wij: *Verblijd ons naar de dagen, in dewelke Gij ons gedrukt hebt, naar de jaren, in dewelke wij het kwaad gezien hebben.*

Daarmede spreekt de gemeente het onverholen uit: "Heere God, Gij hebt mij hard geslagen en geplaagd, en lange tijd heb ik niets dan ramp op ramp beleefd."

Dat schijnt meer of min godslasterlijk te klinken, alsof de gemeente de Heere wilde beschuldigen, haar het goede onthouden te hebben. Maar iet was immers juist des Heeren liefde en trouw, die haar langs zulke wegen van kruis en druk geleidde. En juist dan, wanneer de Heere allerlei onheil, ja de helhond zelf op ons afzendt, openbaart Hij zich als de goede Herder, die Zijn schapen op de goede, eeuwig groenende en bloeiende heide hebben wil.

Er staat immers in deze 90^e Psalm, vs. 7: *Want wij vergaan door Uw toorn, en door Uw grimmigheid worden wij verschrikt.* Het is dus door Zijn toorn, dat wij vergaan, het kan niet anders dan dat Hij met Zijn slaande hand ons komt bezoeken, want in het gewone leven moet immers een herder ook wel eens zijn schapen, die zich op een vreemde weide zouden willen begeven, door de herdershond duchtig bij de oren laten pakken, omdat dit het enige middel is om hen te bewaren voor de giftige kruiden, die op die vreemde weide groeien, waarnaar zij hunkeren.

O, deze woorden uit het 15^e vers bevatten zulk een heerlijke bede, want wat vernemen wij daaruit? Dit: God brengt alles weder. Hij is de: grote Wederoprichter en Hersteller van alles, wat bedorven en verloren is. Dat weten wij immers uit de gehele Schrift: "Hij doodt, en Hij maakt levend." Zijn wij in waarheid naar God bedroefd, dan was Hij het, die ons het eerst opzocht en ons treurig maakte, en dan verstaat Hij het ook goed ons weer te verheugen en op te heffen uit het stof. Hij is het, Die ons wonden slaat, Die ons vaak het dierbaarste ontnemt, maar die ons dan ook weer tevreden weet te maken met Zijn wegen. Hij is het, Die ons in de benauwdheid brengt, om ten laatste ruime paden te maken voor onze voet. Hij is het, Die ons door allerlei nood, zorgen en smarten heen brengt, zó is Zijn trouwe leiding, maar Hij laat Zijn dierbare gemeente nooit of nimmer in de benauwdheid steken. Dit 15^e vers is dus een zeer eenvoudig en kinderlijk gebed, als wilde de man Gods, Mozes, zeggen: "Ach God, ach God, ik heb reeds zoveel geschreid voor Uw heilig aangezicht, ik heb het nog altoos aangenomen als uit Uw Vaderlijke hand, wat Gij mij van mijn vroegste jeugd af opgelegd hebt! Ach wil toch

mijn tranen niet vergeten! U hebt immers gezegd: *dat Gij die allen telt en verzamelt in Uw fles*. "Ach, Heere! naar de dagen in dewelke Gij ons gedrukt hebt, wil ons ook verblijden! Dat ligt immers wel in Uw macht! Gij zijt toch immers geen harde God, Die Uw arme kinderen in de treurigheid dompelt om ze er voor eeuwig in te laten omkomen? Nee Heere! U hebt nog nooit een nacht laten komen, al was die ook nog zo zwart, of er is een schone morgenstond op gevolgd. U hebt nog nooit de duisternis zo duister laten worden, dat Uw vriendelijke zon niet daarna weer is opgegaan in haar volle pracht. O Heere! daarom verblijd ons weder, gelijk Gij ons bedroefd hebt".

Dit alzo is de inhoud van het gebed in vs. 15. Dit gebed geeft ons de Heilige Geest, het is de Heilige Geest, die ons leert, dat de Drie-enige God de bron is van alle vreugde en zaligheid. Ofschoon ik er toen nog weinig van begreep, heb ik het toch reeds als kind geleerd, dat de Heere eens tot Adam sprak: *ook zal u het aardrijk doornen en distelers voortbrengen*. Ik heb de waarheid dezer woorden aanschouwd in het huisgezin van mijn dierbare ouders, het gezien met hoeveel moeite zij door het leven kwamen, zodat vaak alles scheen om en om gekeerd te worden, in huis en hart. Ik heb in mijn later leven altoos weer hetzelfde ondervonden, en ik heb veel, wat mij dierbaar was, moeten verliezen. Maar als de Heere ons hart met Zijn algenoegzaamheid vervult, als Hij in waarheid ons hoogste Goed, ons eeuwig Deel en Erve is geworden kunnen wij dan niet rustig vragen: 'Hebben al die kastijdingen van 's Heeren hand ons geschaad? Heeft het ons waarlijk rampzalig kunnen maken, dat ramp op ramp ons trof? Zijn wij niet gewassen in het land onzer verdrukking? Of ontsproot niet dikwijls uit onze treurigheid die zoetste vreugde? Zaten wij niet vaak als radeloos voor onze geopende Bijbel en werden wij dan niet in het gebed gebracht, en vertroostte de Heere ons dan niet met die eeuwige troost: "Gij zijt Mijn volk en Ik ben uw God"?

Alles verloren, maar God gevonden, alles uit elkaar geslagen; maar God behouden als de vaste Rots om op te leunen tot in eeuwigheid. Het ene voor, het andere na, het liefelijkste, ja het allerliefelijkste, wat wij hier in het zichtbare mogen bezitten, het ontzinkt ons, maar dan is er toch nog een klein liefelijk vensterje naar Jeruzalem heen, en dat venstertje wil de Heere dan nog van tijd tot tijd wel eens ruimer en ruimer maken.

En ten laatste komt dan het einde, dan zullen wij het ervaren hoe trouw de Heere is, en dan zal het waar worden, waarop wij zo lange jaren gehoopt hebben, en zal het van de gezegende lippen van de Heere Jezus luiden: *Komt, gij gezegenden mijns Vaders, beërft het koninkrijk, hetwelk u bereid is van voor de grondlegging der wereld!*

O mijn geliefden! de zaligheid der vergeving der zonden geeft die weerklink in het hart, dat men vrolijk wordt gemaakt in de Heere, en dan opent de Heere ons ook de ogen, zodat wij niet langer blijven staren op wat ons ontnomen is, maar op de hand Desgenen, die het ons ontnam.

Nu volgt er in vers 16 tot aan het slot een gebed om openbaring des Loons, dat de Heere Zijn knechten beloofd heeft: *laat Uw werk aan Uw knechten gezien worden*. Welke woorden in de grondtaal eigenlijk luiden: *laat Uw loon aan Uw knechten gezien worden*.

"Uw knechten", dat zijn zij, die de Heere dienen, niet om zichtbaar loon, maar die een ander loon op 't oog hebben, een loon daar boven, gelijk van Mozes, de schrijver van deze Psalm, Hebr. 11 : 26 geschreven staat: achtende de versmaadheid van Christus meerdere rijkdom te zijn, dan de schatten in Egypte; want hij zag op de vergelding des Loons.

Gods knechten, wat zijn dat toch voor mensen hier op aarde? O die vorsten Gods wandelen hier maar rond in een schamel, alledaags pak kleren, en gelden in de ogen der

wereld voor niet meer dan een straatveger of asman. Deze knechten zendt God in de wereld, om Zijn lof te verkondigen, gerechtigheid te doen, Zijn Woord te handhaven, zich daarvoor in de bres te stellen. En tot loon hiervoor worden zij hier beneden gedood, of gesmaad, belasterd, veracht en doodgezwegen.

Zal het blad niet eenmaal omgewend worden? God belooft genade en ere, en God laat wat Hij begonnen is niet varen, maar Hij weet koninklijk Zijn belofte waar te maken. Want Zijn werk is volmaakt. Maar naar het zichtbare ziet het er wel eens uit, als ware de Heere een arbeidgever, die niet bij machte is Zijn knechten het loon uit te betalen, en dan worden zij nog des te meer door de wereld gesmaad en vertrappt. Des Heeren loon, het loon van Sions arbeid, is dat Hij hen toch eens brengt naar Zijn belofte: "die Mij eren, zal Ik ook eren".

Maar van dit tot ene brengen, van deze eerkroon schijnt dikwijls niets te komen, zij blijft vaak lang uit, zodat juist het tegendeel schijnt te geschieden van hetgeen de Heere beloofd had. Daarom hebben wij hier het gebed: *laat Uw werk aan Uw knechten gezien worden*, d.i. het genadeloon, dat Gij aan Uw knechten beloofd hebt. Met dit gebed beduidt dus de Heilige Geest, die dit gebed aan de ware gemeente Gods op de lippen legt: "Uw Evangelie o Heere, Uw waarheid wordt gesmaad en belasterd en ten onder gehouden, maar nochtans, waarheid blijft waarheid. Daarom, o Heere, wil het zó maken, dat Uw waarheid, die in het graf wordt gemetseld, heerlijk uit het graf moge verrijzen, opdat Uw zwakke knechten niet mogen bezwijken in de hitte van de strijd, maar dat het voor hemel en aarde openbaar worde: *zij hebben een getrouwe Heere en Heiland*. Dan worden de tegenstanders, lasteraars en smaders plotseling met hoon en smaad bedekt, zodat in stad en land hun ijdel beeld veracht wordt, en zij met schande en schaamte ten ondergaan.

Daarentegen verheft Hij Zijn lieflijk aangezicht over Zijn arme knechten, zodat het ook voor de wereld openbaar wordt: *dat Zijn dienstknechten van de levenden God!* Ja, dan wordt onze mond vervuld met lachen, en onze tong met gejuich, dan zegt men onder de heidenen: de Heere heeft grote dingen aan dezen gedaan! Dan gaat het volgens de dichters:

Al ligt de waarheid in het graf, ...

Al wat haar drukt, het moet er af!

Als ik echter door de wereld verworpen en buiten gestoten wordt, dan sta ik niet alleen, en dat is nog het zwaarst te dragen, dan liggen ook mijn kinderen onder de veroordeling en de banvloek der wereld, want de Gemeente Gods heeft ook haar kinderen, wier lot voor tijd en eeuwigheid haar zwaar op het hart weegt.

Daarom volgt er ook op het gebed: "Laat Uw werk aan Uw knechten gezien worden, en Uw heerlijkheid over hun kinderen." Dat wil zeggen over de kinderen der gemeente. Daarmede bidt de gemeente, dat God Zich ook moge ontfermen over, en Zich verheerlijke aan haar kinderen, dat dus het Woord des Heeren meer en meer Zijn loop neme, en God in Sion geprezen worde van geslacht tot geslacht. Ja! dat bidt de gemeente, dat als het een eind zal genomen hebben met de verdrukkers en vervolgers van Gods kerk, haar kinderen daar mogen staan, gezegend inwendig met de vreze van Zijn Naam, en uitwendig met allerlei welvaart.

En dat gebed, mijn dierbare gemeente! ... ook ik heb het vaak voor u gebeden. Veel wonderen hebben wij reeds tezamen beleefd, en des Heeren arm is nog niet verkort, er kan nog meer heil over ons komen. Want als men aan een pomp staat, en men blijft aan 't pompen, zo vloeit er water en blijft er water vloeien; en waar ik met mijn stem roep

tot de Heere, daar verhoort Hij mij ook van Zijn heilige berg, zodat ook van boven, van de hoge hemel, afkomt wat ik gebeden heb.

Verder hebben wij nog in het 17^e vers: *de liefelijkheid des Heeren onzes Gods zij over ons.*

Dat wil zeggen: "Ach Heere, mijn God! ik zou U zo graag om iets vragen, maar ik denk altoos, wat ik vraag, is te kinderachtig, te dwaas, dat U er acht op zou willen slaan. Nee Heere, ik wil U met mijn kleine bezwaren en aangelegenheden niet lastig vallen. Gij hoge God in de hemel, als ik denk, welk een gruwelijk zondaar ik ben, dan heb ik immers niets van U te verwachten, dan dat Gij mij met Uw bliksemstralen en donderslagen ver van U wegdrijft."

Er is immers wel eens een oude vader of grootvader! die de kinderen brommend wegstuurt, als zij hem om, iets vragen.

Nu bidt echter de gemeente Gods: "O Heere wees gij niet alzo gezind! Verdiend heb ik het zeker, dat Gij op mij toorn en tot mij spreekt: "Komt gij mij al weer lastig vallen? Ik heb nu geen tijd!" Maar nochtans, zo bidt de gemeente: "Laat Uw liefelijkheid en niet Uw toorn over ons zijn!"

Indien nu de Heere alzo gezind is, indien Hij vriendelijk is - en anders zou Hij ons immers door Zijn Heilige Geest dit gebed niet gegeven hebben - dan rekent Hij ons ook niet toe, wat wij misdreven hebben, dan vergeeft Hij ons ook onze zonden, dan werpt Hij die in een zee van eeuwige vergetelheid en genade, dan vloeit Zijn hart over van liefde en genade, en dan ziet Hij daarbij op een ander Kind, en om de wil van dat Kind is Hij de arme bidder genadig. Gelijk een grootvader vriendelijk is tegen zijn geliefd kleinkind, wiens trekken hem de trekken voor de geest roepen van een dierbare zoon, of een dierbare dochter, die ontslapen zijn. Zo ziet ook onze God in de hemel op Zijn gezalfde Koning, op Zijn geliefd Kind Jezus Christus, en om Diens wil, en om Diens wil alleen, is de Heere ons vriendelijk en genadig, en neemt de angst van ons weg, en de bange vrees, dat Hij op ons toornen of schelden zal. Nu is het de Heere Zelf, Die ons in onze zwakheid dit gebed geeft, en Die ons leert bidden: "De liefelijkheid des Heeren onzes Gods zij over ons".

Als wij dat bidden, bidden wij tegelijkertijd: *bevestig Gij het werk onzer handen over ons, ja! het werk onzer handen bevestig dat.*

"Bevestig Gij", dat wil zeggen: "Leg Gij Zelf o Heere, de grond, het vaste fundament, waarop wij arbeiden, opdat onze arbeid wel gelukken mag en gezegend zij, want zonder Uw zegen is immers alles te vergeefs? Wij kunnen immers niets uitrichten met hetgeen Gij ons geeft en gebruiken het maar alleen om te verkwisten en te bederven, zo Gijzelf het niet verhoedt. Want wij hebben geen oog voor de hoge waardij van Uw gaven, zodat wij het vergeten, telkens weer vergeten, dat één verfrissende, lavende teug water Uw Zoon Jezus Christus Zijn dierbaar bloed heeft gekost! Uit onszelf begrijpen wij er niets van, dat zonder Uw zegen Uw gaven ons evenmin kunnen gedijen, als de arbeid onzer handen, zonder die zegen kan gelukken."

Onder deze "arbeid onzer handen" behoort allereerst, dat wij bij de onze de ware vreze en kennis Gods zoeken aan te kweken door ernstige en vriendelijke vermaning. Maar o! hoeveel breekt daar niet af, zodat wij vaak in bittere smart en droefenis des harten mogen uitroepen: *het is alles te vergeefs!*

Dit gebed behoort ook thuis in de kerk, bij de verkondiging van het Woord, dat de mensen voorgehouden worden de ware weg der zaligheid. Het behoort ook bij de wereldlijke regering thuis, in politie zaken, in het burgerlijke leven, in onze gehele

handel en wandel. Dat alles noemt de Heilige Geest hier met deze eenvoudige woorden: 'het werk onzer handen.' Want al ons werken, al ons slaven en draven, hoe welgemeend ook, is ijdelheid der ijdelheden, zo de Heere niet komt, er de enige Grondsteen onder legt, en alles Zelf regeert en bestiert naar Zijn allerheiligste wil.

Daarom hebben wij hier dit gebed: Lieve Heere God, verleen ons de genade, dat wij op het door Uzelf gelegde fondament van Uw genade en barmhartigheid, arbeiden en werken, bidden, vermanen en troosten, totdat wij eenmaal met vreugde ingaan in Uw heerlijkheid. En wij het met onze ogen aanschouwen: *God! Gij hebt Uw Woord niet tevergeefs laten komen.*

Hij, de Heere zij met u, dierbare gemeente! Hij houde Zelf in uw hart dit gebed levendig, dat tegelijkertijd een belofte is. Amen.

3. EERSTE PREEK, GEHOUDEN 8 FEBRUARI 1874.

Voorzang: Psalm 34 : 6, 7, 8;

Tussenzang: Psalm 25 : 2, 3;

Nazang: Psalm 131 : 3, 4.

Mijne geliefden!

Onze tekstwoorden vindt gij in 1 Petrus 5 : 5:

„Desgelijks gij jongeren, zijt de ouden onderdanig; en zijt allen elkander onderdanig; zijt met de ootmoedigheid bekleed, want God wederstaat de hovaardigen, maar de nederigen geeft Hij genade.”

Ik houd u, mijn geliefden, volgens de voorgelezen woorden voor:

1. Het Huis van God.
2. Het waken van de Heilige Geest in dit Huis.
3. De noodzakelijkheid van orde tucht, opdat de jongeren juist uit hoofde van tucht en orde onderdanig moeten zijn aan de ouden.
4. En dan de noodzakelijkheid daarvan, om welke reden de een onderdanig moet zijn aan de ander, daar God in Zijn huis zó regeert, dat Hij de hoogmoedigen wederstaat, maar de nederigen genade geeft.

Dat is nu gemakkelijk te begrijpen, een kind kan dat verstaan. Maar omdat de zonde van de hoogmoed er is, is het voor de mens onmogelijk zich te onderwerpen aan dit Apostolisch bevel; hij kan dit bevel ook niet in zijn hart bewaren en er evenmin aan denken dat genade bij God alleen ten deel valt aan de nederigen. Dat woord moet er dus zijn, opdat door dit woord de tucht gehandhaafd wordt door de Heilige Geest, opdat hetgeen anders vanwege de zonde onmogelijk is, nochtans geschiede.

Tussenzang: Psalm 25 : 2, 3.

De Apostel Petrus geeft in dit vijfde hoofdstuk allereerst een vermaning aan de ouderlingen die over de gemeente waren gesteld, om deze als getrouwe herders te weiden. En daar noemt hij zichzelf niet een opperherder of paus, maar hij noemt zich hun medeouderling en getuige van het lijden van Christus, en een deelgenoot van de heerlijkheid die ook de ouderlingen te wachten staat, nadat zij trouw met Christus hebben geleden.

Nu volgt de vermaning aan de jongeren. Hij noemt de jongeren „*de anderen*” in tegenstelling met de „*ouden*”.¹ Onder ouden verstaat hij hier echter niet uitsluitend degenen die het ambt van ouderling bekleden in de gemeente, doch ook alle ouden in jaren, d.w.z.: alle ouden in de gemeente, die zijn begaafd met de Geest van God.

Wanneer echter de oude mannen en vrouwen niet gelovig zijn, de jongeren niet voorgaan met een goede wandel, dan zijn deze zeer te beklagen. „De grijsheid,” zegt de wijze Salomo, „is een sierlijke kroon, zij wordt op de weg der gerechtigheid gevonden.” (Spr. 16:31). Waar dus God gevreesd wordt door de ouden, daar moeten de jongeren begrijpen dat God hen door hun hand wil regeren. De ouden zijn rijk in ervaring, doordat zij zelf ook door schade en schande wijs zijn gemaakt. Zij hebben de

¹ In Luthers vertaling staat „Aaltesten”, wat zowel met ouden of oudsten als met ouderlingen kan worden vertaald.

list van de duivel en de verleiding van de wereld voldoende leren kennen. Ook zichzelf hebben zij, leren kennen en hebben ervaren dat de mens alleen maar een gerust en stil leven kan hebben wanneer hij blijft bij Gods Woord en zich daaraan onderwerpt, gelijk wij hebben gezongen uit Psalm 34: „Wie is de man, die lust heeft ten leven, die dagen liefheeft om het goede te zien? Bewaar uw tong van het kwade, en uw lippen van bedrog te spreken.”

De Gemeente van God, het Huis van God, heeft veel te lijden, maar de heerlijkheid daarna is des te groter. Maar onder al haar lijden en wederwaardigheden is aan de Gemeente Gods hier beneden ook beloofd: Leven en goede dagen. Moet ik het herhalen? „Wilt gij het leyen liefhebben en goede dagen zien, stilt dan uw tong van het kwaad, mijne kinderen.” (volgens 1 Petrus 3 : 10 en Psalm 34 : 13 en 14). Vanwaar komt toch alle ellende? Vanwaar zoveel zuchten en tranen? Vanwaar zoveel te laat berouw? Licht de oorzaak niet daar, dat men de ouders, de oude en ervaren mensen in de Gemeente, ongehoorzaam is geweest; dat men hen wel eerst om raad heeft gevraagd, maar dan toch liever zijn weg is gegaan met de jongeren, evenals Rehabeam. Toen de oude raadslieden van zijn vader hem aanraadden dat hij goede woorden zou spreken tot het volk, verliet hij hun raad en hoorde naar degenen die met hem waren opgegroeid. Hij gaf een hard antwoord en het volk viel met hopen van hem af (1 Kon. 12).

Vanwaar komt het daarentegen dat het menigeen, ook bij alle lijden, nochtans zo goed gaat? Komt het niet daar vandaan, dat men de ouders gehoorzaam is geweest waar zij in oprechte Godsvrucht en trouw, uit ervaring de goede weg wezen?

2. In het Huis van God werkt en regeert de Heilige Geest, maar niet rechtstreeks, zodat Hij als het ware van Boven zou worden uitgegoten zoals wijn of water in een vat. Neen, Hij vervult de ouderlingen of ouden van dagen met Zijn genade, vertrouwt hun het Woord toe en daarmee de kennis van de wegen Gods, de wegen des levens; opdat zij het Woord en deze kennis, die hun is toevertrouwd, weer aan de jongeren mededelen. Omdat dit zo is, mag ieder zich gelukkig schatten, die reeds lang gehandeld heeft overeenkomstig deze Apostolische woorden, of die begint daarnaar te doen.

Dit ligt niet aan ons verstand, want de begeerte is sterker dan het verstand. Het ligt niet aan de vrije wil van de mens, want de begeerte is ook sterker dan al zijn willen; maar het Woord moet komen, aan de mensen moet worden voorgehouden het woord: „*Zijt onderdanig.*”

Niet dat men daar met veel woorden uitweidt over goed en kwaad, maar dat in alle eenvoud het woord van de ouden en ouderlingen ter harte wordt genomen en dat men zich daaraan onderwerpt. Ook dan wanneer men zelf niet kan inzien dat het werkelijk beter is. Hier staat het Woord, en wie naar het Woord wandelt, wandelt zeker en zal daar , geen gevaar bij hebben. Nu laat de jeugd zich niet gaarne onder de tucht houden, zij is niet graag onderdanig. Integendeel, de jeugd kan de tucht niet lijden, zij wil zich losrukken uit de banden. Maar nu komt juist daarom het Woord; want wanneer wij van huis uit zo gehoorzaam en onderdanig waren zoals de Geest het wil, dan zou de prediking van het Woord niet nodig zijn, dan zou ook de tucht onnodig zijn. Juist daarom moet dit woord in de Gemeente van God worden gehandhaafd: „*Gij jongen, zijt de ouden onderdanig.*”

Dat is een prediking voor onze tijd, geliefden, opdat wij, die door God begenadigd zijn met het Woord, ons niet laten meeslepen door de geest van deze tijd; want onderdanig zijn, gehoorzaam zijn, dat verstaan de volken niet meer.

„Er bestaat toch geen God! er moet ook geen profeet, geen leraar meer zijn, ook geen koning, maar *wij* willen regeren!” Zo denkt en spreekt men, „en moet er dan een koning

en een minister zijn, welnu, dan willen wij hun de wet voorschrijven!" Dat is de geest van onze tijd, maar dat is precies hetzelfde als wanneer een blinde wilde oordelen over kleuren en een dove over muziek. Dat het echter onder een volk nog gaat zoals het gaat, dat vindt zijn oorzaak alleen hierin, dat God nog, al is het alleen maar in een hoek van het land, dit Zijn Woord geeft: „Zijt de ouden onderdanig." Een grote vorst zei eens tot een heel gewone soldaat: „Nu, uw koning wil oorlog voeren! hij heeft toch geen goede generaal?" De soldaat antwoordde echter heel eenvoudig: „Als de koning beveelt, dan gehoorzaam ik; het andere is de zaak van de koning.

Tot een andere soldaat werd eens gezegd: „Wilt gij deze vesting innemen? Dat is totaal onmogelijk!" De soldaat antwoordde: „De keizer heeft het bevolen en dan kan ik niet vragen naar „mogelijk" of „onmogelijk!"

In de gemeente Gods moeten nu echter niet alleen de jongeren onderdanig zijn aan de ouden, maar de Apostel zegt verder: „*Zijt allen elkander onderdanig; zijt met de ootmoedigheid bekleed.*" In de gemeente regeert God door de ouden en de ouderlingen. Maar zo regeert Hij in dezelfde gemeente door Zijn Heilige Geest. Om mij zo eens uit te drukken, zijn er in de gemeente geen verstandigen en dommen, geleerden en ongeleerden? Maar God de Heere geeft naar Zijn wijsheid door Zijn Geest van Zijn gaven aan ieder lid der gemeente, ook aan het lid dat wij voor het geringste houden. Gij ziet zo nu en dan wel eens schaapskudden, en dan bemerkt ge dat het ene schaap het andere volgt, en zo allen de herder volgen.

De Apostel Paulus schreef ook eens aan de gemeente: „Wanneer gij over tijdelijke zaken geschil hebt, neemt dan degenen die bij de gemeente veracht d.i. de geringsten zijn, en zet deze tot rechters, volgens het Grieks. (1 Kor. 6 : 4). En hij voegt er dan aan toe: „Is er alzo onder u geen die wijs is?" De Apostel Johannes schrijft bijv. niet alleen aan geleerden, maar aan de gehele gemeente, 1 Joh. 2 : 20 en 27: „Gij hebt de zalving van de Heilige en gij weet alle dingen," d.i. alles wat u tot de zaligheid nodig is. „En gij hebt niet van node, dat iemand u lere," namelijk iets anders dan ik u geleerd heb. Op een andere plaats schrijft de Apostel: „De een ga de ander voor in eerbetoon," Rom. 10 : 12. Het ene lid moet dus onderdanig zijn aan het andere. „Zijt allen elkander onderdanig!"

3. Er is in een gemeente voortdurend zonde; daar moet dan ook voortdurend worden gewassen. Voortdurend moet het stof uit de hoeken worden geveegd, nu dit en dan weer wat anders worden rechtgezet. Voortdurend staat het ene verkeerd en dan weer het andere. Hier is een schaap dat in een kuil wil vallen, daar een dat in zijn eigen verderf wil lopen, zodat in de gemeente niets helpt dan dit woord: „*Zijt allen elkander onderdanig.*"

Het Woord, alleen het Woord, zet al het verkeerde, van welke aard het ook is, opeens terecht, waar men zich onderling onderwerpt aan dit Woord. Niets, mijne geliefden, is de mens meer eigen, dan te willen heersen en zichzelf voor de beste, de voornaamste, de verstandigste te houden. Vandaar dat terugtoten van de naaste, dat men is als een bok onder de schapen. Daarom moet dit woord geëerbiedigd worden in de gemeente: „Zijt allen elkander onderdanig."

De Apostel schrijft over de Heere Jezus Christus: „Die in de gestaltenis Gods zijnde, geen roef heeft geacht Gode evengelijk te zijn, maar heeft Zichzelf vernietigd, de gestaltenis van een dienstknecht aangenomen hebbende, en is de mensen gelijk geworden; en in gedaante gevonden als een mens, heeft Zichzelf vernederd, gehoorzaam geworden zijnde tot de dood, ja, de dood des kruises." Fil. 2 : 68. Zo houdt de Apostel aan de gemeente voor wat onze lieve Heere en Heiland heeft gedaan. Nu zou ik wel willen weten wie door de Heere Jezus Christus gering is geschat in Zijn

gemeente, die Hij heeft aan alle hoeken en einden van de wereld. Daar hebben wij de onbeschaafde mensen met een vreselijk uiterlijk — even te voren heeft de een de ander nog opgegeten — afschuwelijk en vol gruwelen, vol afgoderij. En daar zendt nu de Heere Jezus Zijn boodschappers heen, om deze diep gezonken mensen te zeggen: „Het bloed van Jezus Christus, Gods Zoon, reinigt u van alle zonden.”

Daar kom ik onder de mensen en vind een in allerlei ondeugd en gruwelen verzonken en ó zo diep gezonken mens — hij is een dief, een moordenaar, een verderver van vele vrouwen; en ik vind ook nog een diep gezonken hoer — en ik moet in de Heere zeggen tot de één: Uw zonden zijn u vergeven!” terwijl ik hem zie wenen aan de voeten des Heeren, en ook tot de andere: „Uw zonden zijn u vergeven!” — Wat? wie heeft u dat geboden? — De Heere Jezus Christus! „Hoe is het mogelijk, wat heeft Hij dan gedaan? — Nu, Hij heeft deze verworpen persoon gekocht met Zijn bloed! — Dus: Zijt allen elkander onderdanig!

4. Dit neemt echter niet weg, dat wij in het maatschappelijk leven de koning onderdanig moeten zijn, dat het kind de ouders moet gehoorzamen *en de* knecht of dienstbode de heer of de vrouw. Er is hier sprake van hoe wij tezamen zijn en leven in 't huis van God, in Zijn gemeente. Daar kan de dienstbode dikwijls meer begaafd zijn met genade als de mevrouw, de knecht meer dan de heer, de onderdaan meer dan de koning. Daar wil dan de Apostel, dat wij elkander alle eer geven, dat de een de ander zal voorgaan in eerbetoon.

Ach, er komt bij de mensen steeds zoveel vitterij en heerszucht te voorschijn en nog meer, dat de een het al beter wil weten en verstaan dan de ander. Daarom gaat het verkeerd als men zijn vermeende, verstandige raad niet dadelijk opvolgt, wanneer men niet voor een goede raadgever wordt gehouden. Maar tegen deze zonde komt eenvoudig het woord: „*Zijt allen ekander onderdanig en zijt met de ootmoedigheid bekleed.*” In de vertaling van Luther staat: „Houdt vast aan de ootmoedigheid.”

Houdt daaraan vast, zoals men een das of mantel vasthoudt, wanneer het waait en stormt. Dat is hier bedoeld, want naar het Grieks staat het er zo, dat de ootmoedigheid als het ware het kleed is, dat wij aantrekken over alle andere genaden en gaven, om zo door het leven te gaan. — O, denkt menig kind, ik loop uit het huis weg, wanneer ik zo door het leven moet gaan en zo onderdanig moet zijn! — Verkeerd gehandeld! loopt ge uit huis weg, dan stort gij uzelf in het verderf. Houdt aan de ootmoedigheid vast, en gij zult zien welke genade God geeft, en hoe waar het is wat hier geschreven staat: „*God wederstaat de hovaardigen, maar de nederigen geeft Hij genade.*”

Mijne geliefden! Noemt mij toch (vergeeft mij, dat ik mij zo uitdruk) — noemt mij toch één hoogmoedige neiging van God. Is het niet alles ootmoed wat aan Hem is? Hij bezweert de mensen: „Wendt u naar Mij toe, wordt behouden, al gij einden der aarde; want Ik ben God, en niemand meer!” (Jes. 45 : 22). „Zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zo Ik lust heb in de dood des goddelozen! Maar daarin heb Ik lust, dat de goddeloze zich bekere van zijn weg en leve!” (Ezech. 33 : 11). Toen de Heere Jezus op de aarde nederkwam, lag Hij daar, een kindeke gewonden in doeken, op stro, in de stal! Hij de Heere der heerlijkheid liet Zich eerst in de Jordaan dopen en heeft geleden de duivelse verzoeking van de satan. Daarna gaat hij het land door en laat Zich noemen een vriend van tollenaars en zondaren, een vraat en wijnzuiper. En hoe men Hem ook onteerde, Hij liet de aarde niet haar mond open doen om de lasteraars te verslinden; maar Hij zegt maar een enkel woordje: „Ik eer Mijn Vader, en gij onteert Mij.” (Joh. 8 : 49).

Hoe heeft Hij ook voortaan niet alle hoon en smaad en verachting over Zich heen laten gaan! Maar nogmaals: heeft Hij iemand van zich gestoten die Zich tot Hem had gewend? Ik meen van niet, zelfs niet in het huis van die Farizeeër, die sprak: „Deze, indien Hij een profeet was, zou wel weten, wat, en hoedanige vrouw deze is, die Hem aanraakt; want zij is een zondares!” (Luk. 8 : 39). Hij spreekt: „Ik ben gekomen om te zoeken en zalig te maken, dat verloren was.” (Luk. 19 : 10).

Overwegen wij, mijne geliefden, opdat wij de woorden van de Apostel recht verstaan, allereerst dit:

God is soeverein, zo doet Hij wat Hij wil, en omdat Hij soeverein is, ziet wat Hij doet. Hij onderhoudt zowel de zon als de woon. Het grootste is Hem niet te groot, het kleinste is Hem niet te gering. „Hij hoort het gebed, tot Hem zal alle vlees komen.” (Psalm 65 3).

Bij Hem is geen aanneming van de persoon (Gal. 2 : 6). Maar slaat acht op uzelf. Hebt gij genade, hebt gij gaven, steek dan de hand in de boezem en vraag uzelf af: „Hoeveel zonden hebt gij? — in de eerste plaats de zonden van uw jeugd, dan uw dagelijkse zonden.

Hoeveel verkeerdheden komen niet bij u op? Hoe vele van de domste gedachten, zodat gij uzelf voor het hoofd zou willen slaan en vragen: hoe is het mogelijk, dat zulke dingen in mij worden gevonden. Bedenk het, dat er maar een tochtje behoeft te komen en gij stort terneer en ligt spoedig in de doodkist. Denken wij er toch aan, dat het ons nodig is, dat de een in de gemeente de ander acht en eert. Want als de wijze Salomo in zijn ouderdom nog afweek, dan vraag ik; waartoe is de wijste mens niet in staat, wanneer hij niet — dikwijls door een kindermond — wordt terechtgewezen? Bedenken wij het toch: het geringste, hetgeen het minst in aanzien is en de kleinste gaven heeft, wordt heel dikwijls in zijn nood en tegenspoed zodanig gezalfd in het verborgene met de kracht van het gebed, dat de beste professor het hem niet nadoet.

Denk er toch aan dat het Gods gave is en dat hetgeen gij vandaag hebt, morgen weer weg kan zijn. God bindt Zich niet aan ons. Heden kunt gij vaststaan en u verheugen over de genade, morgen kunt u als dood daar neerliggen en zo hard zijn als een steen! Bedenk het, dat het bloed van Jezus Christus geen onderscheid maakt. Daar heet het in geen geval: „Neen, dat is mij te onrein!” Maar het bloed van Jezus Christus gaat, zover Zijn Woord gaat, over de gemeente en door de gemeente! Wanneer gij tot mij komt om mij om raad te vragen, meen dan toch niet, dat ik in mijn hart denk: „Wat zijt gij voor een dom schepsel!

Maar geloof slechts dat ik in mijzelf zucht: „Ach God, wanneer Gij mij niet verlicht, dan ben ik nog veel dommer dan deze.”

Daarom zegt de Apostel: „De een ga de ander voor in eerbetoon!” En: „Zijt allen elkander onderdanig”. Daarom is het noodzakelijk, dat wij allen door de band der eendracht, des vredes en der liefde verbonden blijven. Het heeft de Heere Jezus behaagd, dat wij allen leden van Zijn lichaam zijn. Nu zou ik toch willen weten of Zijn bloed niet in elk lid is. daar wij toch leden zijn van Zijn lichaam?

Wij weten echter uit de gehele Heilige Schrift, dat God *de hovaardigen wederstaat*. Toen Saul het gezang van de vrouwen hoorde: „Saul heeft zijn duizenden verslagen, maar David zijn tienduizenden,” werd hij verkeerd; de hoogmoed kwam in hem op, hij hield zich niet vast aan de ootmoedigheid. En toch was het waar wat de vrouwen zongen; maar hij had de Heere niet de liefde betoond om de lasterende reus neer te vellen. God wederstond hem echter, zodat de goede geest van hem week en een boze geest van God op hem kwam om hem te beangstigen.

Wederstond hij God en de gerechtigheid, zo wederstond God hem ook. God is als 't ware een Krijgsman; Hij rust Zich toe met pijl, boog en zwaard tegen alle hoogmoedigen. — Laat ons dit ter harte nemen en ons houden in de ootmoed van het gebed en God danken wanneer Hij ons zo leidt, dat wij klein worden gehouden en steeds kleiner worden gemaakt, want dat is zeer goed tegen onze hoogmoed. En wanneer wij uitglijden en vallen en ons voor het hoofd slaan, ook dat is gezond en heilzaam voor ons.

Hij is de wijze God en weet wat het beste voor ons is. En nu, daarbij blijft het: Wees stil en zwijg voor Hem en blaas u niet op als een kikker, maar wees voor de Heere God — zoals David zich eens uitdrukte als een enige vlo, niet waard om gedood te warden; — dan komt God en zegt: *Die wil Ik verhogen*. Amen.

Voorzang: Psalm 77 : 4, 6;
Tussenzang: Psalm 18 : 8;
Nazang: Psalm 75 : 4,6.

Geliefden in de Heere Jezus Christus!

De aard en wijze van het koninkrijk van Jezus Christus wordt beschreven in Matth. 20 : 2528: „En als Jezus hen tot Zich geroepen had, zeide Hij: Gij weet, dat de oversten der volken heerschappij voeren over hen, en de groten gebruiken macht over hen. Doch alzo zal het onder u niet zijn; maar zo wie onder u zal willen groot worden, die zij uw dienaar; gelijk de Zoon des mensen niet is gekomen om gediend te worden, maar om te dienen, en Zijn ziel te geven tot een rantsoen voor velen.” Met deze woorden van de Heere Jezus voor ogen, slaan wij onze tekstwoorden op: 1 Petrus 5 : 6:

„Vernedert u dan onder de krachtige hand Gods, opdat Hij u verhogte te Zijner tijd,”

Het apostolische bevel luidt: „*Vernedert u dan!*” Hij houdt ons voor waaronder wij ons moeten vernederen, namelijk *onder de hand Gods*, en deze hand noemt hij een krachtige hand. Vervolgens geeft hij aan welk gevolg en vrucht het heeft als wij ons onder deze hand vernederen: er komt *verhoging* en wel een *verhoging te Zijner tijd*, dat is op Gods tijd en ure.

Nu vragen wij in de eerste plaats: *Hoe hangen deze woorden samen met de voorgaande?* Anders zouden wij deze apostolische woorden slechts als een op zichzelf staande tekst aanzien, die niet in verband staat met de andere woorden. De Apostel heeft als medeouderling en getuige van het lijden en de heerlijkheid van Christus de ouderlingen voorgehouden hoe zij de gemeente moeten weiden. Wanneer de ouderlingen de gemeente weiden volgens het apostolische woord, dan zijn zij het eigenlijk ook weer niet die weiden, maar de overste Herder zelf is het, onze Heere Jezus Christus, Die de waarachtige God is en het eeuwige leven. Waar dus schapen worden geweid, daar geschiedt dit door Gods Woord en daar regelt alleen Gods Woord het alles zo, dat het daar met het Woord gaat, zoals dit trouwens ook is in de gehele natuur, naar Ps. 148: „Looft de Heere uit de hemelen, looft Hem in de hoogste plaatsen. Looft Hem, al Zijn engelen, looft Hem, al Zijn heirscharen. Looft Hem, zon en maan, looft Hem, al gij lichtende sterren. Looft Hem, gij hemelen der hemelen, en gij wateren, die boven de hemelen, zijt. Dat zij de naam des Heeren loven; want als Hij het beval, zo werden zij geschapen. En Hij heeft ze bevestigd voor altoos in eeuwigheid, Hij heeft hun een orde gegeven, die geen van hen zal overtreden.”

Zoals God in de gehele schepping door Zijn ongeschapen Woord alles voortdurend onderhoudt en regelt, zodat het moet gaan zoals het Woord zegt, zo doet Hij het ook in Zijn gemeente. Waar het Woord komt, daar komt het zo, dat allen zich buigen onder het Woord, daar bevinden zij zich er gelukkig onder. De gehele natuur is een harmonie, een muziek, en juist alleen daardoor, dat alles gaat naar Gods Woord en ordening.

Waar allen zich dus aan deze Herder onderwerpen, daar kan het niet anders zijn dan dat allen zich daaronder gelukkig voelen; want ze worden allen geweid met dezelfde liefde, zorgvuldigheid, en trouw. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen de ene persoon en de andere, hetzij dan dat de kleinen, armen, behoeftigen en ellendigen het eerst worden geholpen. En daar allen zich gelukkig gevoelen onder het Woord, deelt de een de ander

mee: *de ordening* van het Woord, *de tucht* van het Woord en *het geluk* dat ze beleven onder dit Woord. Daarover volgt nu deze vermaning.

Nu zou men echter kunnen opmerken: Ja, als het Woord er is, dan gaat alles vanzelf, want alles wat de Heere looft in de schepping, zon, maan sterren en alle hemelen, zij hebben niet een beweging door zichzelf. Het Woord houdt ze alle in stand en regelt hun baan, zodat zij moeten gaan zoals zij gaan. Dus het geschiedt alles door het bevel, de onderhouding en ordening van God, dat alles komt en gaat, zoals het komt en gaat.

Nu is het echter waar, dat er in de gehele schepping geen rebel kan bestaan, maar er is wel rebellie in de heer van de schepping, dat is in de mens. De natuur van de mens — ook als hij tot de gemeente behoort en wedergeboren is om God te loven de natuur van de mens is: niet beschaamd te worden wanneer hij ziet dat zon, maan en sterren de Heere gehoorzamen; ook niet daardoor als hij ziet dat al de goden der heidenen het niet kunnen laten regenen, maar dat ijs, regen en sneeuw komt wanneer God het wil; — ook niet daardoor, als hij ziet hoe de hond zijn heer gehoorzaamt; — integendeel is de natuur van de mens, dat hij alle ordeningen van God omverstoort door zijn rebellie. De natuur van de mens is, ook in de gemeente eigenlievend en heerszuchtig te zijn, anderen te willen regeren, terwijl hij zichzelf niet regeren kan. Daarom is het apostolische woord zo hoognodig: „Zijt allen elkander onderdanig, zijt met de ootmoedigheid bekleed, want God wederstaat de hovaardigen, maar de nederigen geeft Hij genade.” Zo staat er ook in Psalm 147 : 10 en 11: „Hij heeft geen lust aan de sterkte des paards. Hij heeft geen welgevallen aan de benen des mans: de Heere heeft een welgevallen aan degenen, die Hem vrezen, die op Zijn goedertierenheid hopen.”

Denkt toch niet, mijne geliefden, dat wij de mensen zijn! Het Woord is het, het Woord doet het, het Woord regelt alles. Maar waar het Woord komt, daar vindt het verkeerdt staande mensen, mensen die verkeerd denken en verkeerd willen. Nu komt het Woord in de macht der liefde, der zachtmoedigheid en oneindige wijsheid. Het Woord zet de mens terecht, zodat hij in het huis van God ootmoedig wandelt met zijn broeder, dat de een de ander in nederigheid tegemoet treedt. En niet zonder grond voegt de Apostel er aan toe: „Want God wederstaat de hovaardigen, maar de nederigen geeft Hij genade.”

De woorden van de Apostel zijn waar en worden vervuld. Maar wie gelooft deze prediking? In de grootste eenvoudigheid wordt ons dit voorgehouden door onze Heere Jezus Christus in het Evangelie van Lukas, hoofdstuk 14. Daar bevond de Heere Jezus Zich op de sabbat in het huis van een overste der Farizeeën om brood te eten. Daar zag Hij dan, hoe het daar toeging, zoals het eigenlijk altijd onder de mensen toegaat, ook in de gemeente; dat de een de ander verdringt, om wat voor zich te bekomen, dat de een de ander opzijdringt en veracht, zodat men twist om de voorname en voornaamste plaats.

Menig land en menige kerk is in bloed en tranen ondergegaan, omdat degenen die anderen moesten weiden met de anderen erover gingen twisten wie de eerste plaats zou innemen. Zo lezen wij nu in vers 711: „En Hij zeide tot de genoden een gelijkenis, aanmerkende hoe zij de vooraanzittingen verkozen, zeggende tot hen: Wanneer gij van iemand ter bruiloft genood zult zijn, zo zet u niet op de eerste zitplaats, opdat niet misschien een waardiger dan gij van hem genood zij, en hij komende, die u en hem genood heeft, tot u zegge: Geef deze plaats, en gij alsdan zoudt beginnen met schaamte de laatste plaats te houden. Maar wanneer gij genood zult zijn, ga heen en zet u op de laatste plaats; opdat, wanneer hij komt, die u genood heeft, hij tot u zegge: Vriend, ga hoger op; alsdan zal het u eer zijn voor degenen, die met u aanzitten.

Want een iegelijk, die zichzelf verhoogt, zal vernederd worden, en die zichzelf vernedert, zal verhoogd worden.” Het gaat dus om verhoging, maar de verhoging van allen kan alleen plaats vinden, wanneer een ieder in ootmoed zijn weg gaat nevens zijn naaste. Maar wie tegen deze ordening ingaat, die zal ondervinden dat hij onverwacht een slag of stoot krijgt, vanwaar dan ook — en dat hij wordt neergeworpen. „Want God wederstaat de hovaardigen, maar de nederigen geeft Hij genade.”

Daarom heet het nu ook hier: Vernedert u dan onder de krachtige hand Gods; dat is in de eerste plaats: onder Zijn Woord. Dat is Gods krachtige hand. Het Woord is daad. Het Woord richt uit, waartoe het komt. Weerstand te willen bieden aan het Woord is dus even dwaas als wanneer iemand een locomotief in de weg treedt, de locomotief zal hem vermorzelen.

Gods krachtige hand is Zijn Woord en dit Woord is daad. Wat het Woord zegt komt, hetzij na kortere of langere tijd. het blijft niet uit. Er moet orde worden gehouden, waar echter de orde wordt gehandhaafd met het Woord, daar is dan evenals in de natuur een grote verscheidenheid. Wij hebben daar dag en nacht, warmte en koude: een tijd waarin niets groeit, en ook weer een tijd waarin de bloemen ontluiken; een tijd waarin sneeuw en ijs komt, en een tijd waarin sneeuw en ijs smelt; een tijd waarin regen valt, waarin storm en stormvloeden komen. Zo gaat alles naar Gods bestel en zo is het ook naar Gods bestel dat wij klein worden gehouden, dat wij de naam van onze God verheffen en groot maken in leven en in sterven, in kwade en goede dagen, dat wij gezamenlijk de naam van onze Heere Jezus Christus verheffen en onze kronen neerwerpen aan Zijn voeten, dat wij allen tot de belijdenis komen: „Ik ben stof en as, een madezak, de voornaamste van alle zondaren! Wat heb ik te zeggen? wat te bevelen? Ik hoop op Uw ontferming, o mijn God!”

Om ons echter klein te maken heeft God met ieder Zijn bijzondere weg, waarvan het eindresultaat is: „Eer ik verdrukt werd, dwaalde ik, maar nu onderhoud ik Uw Woord” (Psalm 119 : 67). Wegen waarin menig heilige neus en oren worden afgesneden zodat zij te schande worden gemaakt, opdat het ook bij hen gelde: „Doch wie roemt, die roeme in den Heere,” de kennis van Zijn Naam en van Zijn barmhartigheid. — Wegen waarin God om zo te zeggen een mens als in een mortier verbrijzelt, zodat al zijn beenderen kraken. — Wegen van bittere smart, droevig verlies, zodat Hij zijn goed en eer aantast en de mens met Job op de mesthoop komt te zitten en tot hem wordt gezegd: „Houdt gij nog vast aan God? Vloek God en sterf! Hij is toch niet uw God!” — Wegen zijn het waar de een de ander vernedert, hem zijn eer te na komt, zijn naam bezoedelt. Het is een schoon woord, dat God de nederigen genade geeft; maar ach, voordat men vernederd is geworden!

„Wanneer Gij mij verootmoedigt, zo maakt Gij mij groot,” zegt David in Psalm 18 : 36.² Daarom heet het hier: „Vnedert u dan onder de krachtige hand Gods.” Wat hebben wij dan te zeggen, wat ertegen in te brengen, wanneer God een lieve vrouw van ons wegneemt of een dierbaar kind, of ons een ander hard verlies laat lijden. Wat heb ik in te brengen, wanneer God mij jarenlang z6 mijn weg laat gaan, dat ik bijna niet uit de ogen kan zien door zonde en ellende? Wanneer Hij het de satan toelaat mij met vuisten te slaan en mij een doorn in het vlees geeft? Wat heb ik daartegen te zeggen en aan te voeren, wanneer God mij zo vernederen wil, dat mij niets, in het geheel niets overblijft als dat ene: „Genade, alleen genade, o God!” en met Job te zeggen: „Zou Hij mij ook doden, zo wil ik nochtans op Hem hopen” (Job 13 : 15 naar het Hebreeuws).

Gods hand is *krachtig*. Wilt gij u niet met zachtheid laten leiden, dan moet gij ervaren, dat gij gestoten wordt. Gods hand is *krachtig*. Gij kunt niet gelukkig zijn als gij wilt; —

² Vertaling van Luther. Volgens de statenvertaling: „Uw zachtmoedigheid heeft mij groot gemaakt.”

gij kunt niet vrolijk zijn als gij wilt; — gij kunt u niet verblijden vanwege de vergeving van uw zonden wanneer gij wilt; gij kunt niet gezond blijven wanneer gij wilt; — en het allerm minst kunt gij heilig zijn wanneer gij wilt. Dat hangt alles af van Gods hand en genade. En juist daarin is Zijn hand krachtig, dat zij om der zonde wil zwaar op de mens drukt, zoals daarvan geschreven staat in Psalm 32: „Toen ik zweeg werden mijn beenderen verouderd in mijn brullen de ganse dag; want Uw hand was dag en nacht zwaar op mij.” En ook in Psalm 65 : 4: „Onze misdaad drukt ons zwaar” (Luthers vertaling), dat is: De Heere God drukt met Zijn hand de misdaad op ons. Hoe kan Gods hand dikwijls zo zwaar, ach hoe zwaar drukken op een mensenleven! Daar komt het er op aan zich te verootmoedigen.

- God sprak eens tot Kaïn: „Waarom zijt gij ontstoken en waarom is uw aangezicht vervallen? Is er niet, indien gij weldoet, verhoging? En zo gij niet weldoet, de zonde ligt aan de deur; zijn begeerte is toch tot n, en gij zult over hem heersen.” Kaïn denkt echter: „Nee, ik ben vroom; de zonde loert niet op mij, daar ben ik te heilig voor!” en zo vernedert hij zich niet. Toen is Gods hand zó zwaar op hem gekomen, dat hij vader en moeder, de prediking, Gods Woord, alles verliet en heenging om zich een stad te bouwen, die hij zijn toevluchtsoord noemt (Genesis 4 : 16).
- „Wie is de Heere”, zegt Farao, dat ik Hem zou gehoorzamen? Exod. 5 : 2). Hij weigert om zich voor de Heere te vernederen. Gij weet echter hoe Gods krachtige hand over Farao kwam, — ten eerste werd hij verhard, in de tweede plaats werden zijn eerstgeboren zoon en al de eerstgeborenen in Egypteland gedood en eindelijk verzonk hij met zijn gehele leger als lood in het water.
- Nu komen wij tot de geschiedenis van Bileam. Bileam wilde zich niet vernederen voor God. Hij wilde het niet van zichzelf weten, dat het hem alleen om eer, om een huis vol goud en zilver ging. Toen liet de Heere hem trekken, maar de hand des Heeren was krachtig over hem, zodat hij niet kon vloeken en tenslotte omkwam door het zwaard van de kinderen Israëls. (Numeri 31 : 8).
- Gij kent ook de krachtige hand van God op Mirjam, die tegen Mozes zei: „Heeft de Heere ook niet door ons gesproken?” — hoe zij, deze heilige vrouw, de eerste onder de zangeressen toen Israël door de Rode Zee gegaan was, met melaatsheid werd geslagen (Numeri 12).
- Laat ons over deze krachtige hand van God nog verder opslaan de profeet Daniël. Daar lezen wij in hoofdstuk 4 : 29 enz.: „Want op het einde van twaalf maanden toen hij (Nebukadnézar) op het koninklijk paleis van Babel wandelde, sprak de koning en zeide: Is dit niet het grote Babel, dat ik gebouwd heb tot een huis des koninkrijks, door de sterkte mijner macht en ter ere mijner heerlijkheid? Dit woord nog zijnde in des konings mond, viel er een stem uit de hemel: U, o koning Nebukadnézar! wordt gezegd: Het koninkrijk is van u gegaan; en men zal u uit de mensen verstoten, en uw woning zal bij de beesten des velds zijn; men zal u gras te smaken geven als de ossen, en daar zullen zeven tijden over u voorbijgaan, totdat gij bekent, dat de Allerhoogste over de koninkrijken der mensen heerschappij heeft, en dat Hij ze geeft, aan wie Hij wil. — Terzelfder ure werd dat woord volbracht over Nebukadnézar; want hij werd uit de mensen verstoten, en hij at gras als de ossen, en zijn lichaam werd van de dauw des hemels nat gemaakt, totdat zijn haar wies als der arenden vederen, en zijn nagels als der vogelen. Ten einde dezer dagen nu hief ik, Nebukadnézar, mijn ogen op ten hemel, want mijn verstand kwam weder in mij; en ik loofde de Allerhoogste, en ik prees en verheerlijkte de Eeuwiglevende, omdat Zijn heerschappij is een eeuwige heerschappij, en Zijn koninkrijk is van geslacht tot geslacht; en al de inwoners der aarde zijn als niets geacht. en Hij doet naar Zijn wil met het heil des hemels en de inwoners der aarde, en daar is niemand die Zijn hand

afslaan of tot Hem, zeggen kan: „Wat doet Gij?” — Daar hebben wij Gods krachtige hand.

- *Deze* krachtige hand verootmoedigde ook Manasse, die het bloed der profeten vergoot en allerlei afgodsbeelden oprichtte, tot deze krachtige hand kwam en hem in de gevangenis wierp, in kerker en banden, en hem naar Babel voerde. Daar ondervond hij het hoe deze geweldige hand op hem drukte; en door genade kwam hij tot zichzelf en vernederde zich voor Hem, Die kan verderven en zaligmaken.
- Deze krachtige hand kwam ook op Rehabeam toen Sisak de koning van Egypte tegen Jeruzalem optrok. Het Woord uit de mond des Heeren kwam echter tot hem door de profeet Semaja; en er staat dat de oversten van Israël en de koning zich verootmoedigden voor de Heere; en toen de Heere dat zag, zond Hij opnieuw Zijn Woord, en koning en volk werden gered van Sisak, de koning van Egypte. (2 Kronieken 12).
- Zedekia moest het eveneens ondervinden hoe krachtig de hand des Heeren is, toen hij naar Babel in de gevangenis werd gevoerd, omdat hij zich niet vernederde onder de hand des Heeren door Jeremia. (2 Kronieken 36 : 12).
- Zo is de hand des Heeren krachtig om Zijn vijanden te vernederen, de hoogmoedigen te wederstaan, menselijke kracht te breken, opdat het woord blijve: „Een wijze beroeme zich niet in zijn wijsheid, en de sterke beroeme zich niet in zijn sterkheid; een rijke beroeme zich niet in zijn rijkdom; maar die zich beroemt, beroeme zich hierin, dat hij verstaat, en Mij kent, dat Ik de Heere ben, doende weldadigheid, recht en gerechtigheid op de aarde,” (Jer. 9:23, 24) En zo is het ook door de krachtige hand des Heeren, dat men, waar men zich onder deze krachtige hand vernedert, men ondervindt hoe hoog, hoe hoog deze hand verhoogt, zoals de Apostel *zegt*: „Opdat Hij u verhoge te Zijner tijd.”

De profeet Ezechiël stelt ons dit in een schoon beeld voor ogen, sprekende tegen de koning en het volk Israël. Hij spreekt van de grote arend die op de Libanon kwam, de top van de ceder nam, het bovenste takje afplukte en in een land van koophandel bracht (in Babel), opdat het daar zou verdorren en zijn wortel vernietigd worden; — daarna wilde Hij echter een teder takje man de top van de ceder nemen en het planten op een hoge en verheven berg, op de berg der hoogte van Israël, opdat het een heerlijke ceder zou worden en dan zegt hij „Zo zullen alle bomen des velds weten, dat Ik, de Heere, de hoge boom vernederd heb, de nederige boom verhoogd heb, de groene boom verdroogd, en de droge boom, bloeiende gemaakt heb; Ik de Heere, heb het gesproken, en zal het doen.” (Ezech. 17 : 24).

Verhoogd wordt hij, die zich vernedert onder de krachtige hand Gods.

- Gebogen ging David voort, toen hij vluchtte voor zijn zoon Absalom; en hij, die anders ijverde voor de Naam des Heeren, liet alles over zich heengaan en zijn eigen naam in het slijk treden, toen Simeï hem lasterde en hem een bloedhond noemde. En toen Abisaï in toom opstoof en zei: „Laat mij toch overgaan en zijn kop wegnemen!” antwoordde David: „Laat hem vloeken, want de Heere heeft het tot hem gezegd!” (2 Sam. 16).
- De knechten van David, die hem begeleiden, wilden op deze vlucht de ark Gods meenemen. „Neen”, zegt David, „brengt de ark Gods weer in de stad, indien ik genade zal vinden in des Heeren ogen, zo zal Hij mij wederhalen, en zal ze mij laten zien, mitsgaders Zijn woning; maar indien Hij alzo zal zeggen: Ik heb geen lust tot u; zie, hier ben ik, Hij doe mij, zoals het in Zijn ogen goed is.” (2 Sam. 15). Hiskia sprak evenzo, toen Gods oordeel hem werd aangekondigd: „Het woord des Heeren,

dat gij gesproken hebt, is goed. Zou het niet, naardien vrede en waarheid in mijn dagen wezen zal?" (2 Koningen 20 : 19).

- De Heere verhoogt, waar men zich vernedert onder Zijn krachtige hand. Jozef, de zoon van Jakob, zoekt naar het gebod van zijn vader zijn broeders op, wordt door hen in de kuil geworpen en als slaaf verkocht, daarna door de vrouw van Potifar belasterd. Dát was toch een diepe vernedering. Maar inplaats van iemand te beschuldigen, zwijgt hij voor de Heere, vernedert zich onder Zijn krachtige hand, houdt zich aan de Heere. En toen des Heeren woord kwam, nadat hij beproefd en gelouterd was, zond de heerser van het land en haalde hem uit de gevangenis en hij ontving de naam „Vader des lands" (Psalm 105:19 en 20).
- Waar zou ik beginnen, waar eindigen om uit de Heilige Schrift te bewijzen hoe waar het is wat het Woord ons zegt, wanneer het ons vermaant: Houd God voor ogen, er kome dan wat komen wil van nood en lijden en smart en aanvechtingen van de duivel, ook dat gij geplaagd wordt door uw hartstochten en u niet weet te redden. Heb God voor ogen en zie op Hem, Hij beproeft u. En nu toch niet gemord en de moed opgegeven; want God, Wiens hand zwaar op u drukt, weet het wat voor een maaksel gij! zijt. Hij heeft met u de wijste bedoelingen, geef Hem de eer, en gij zult zien dat gij evenals job alles zevenvoudig terug zult bekomen; ja, dat het u zal gaan naar het woord van de Heere Jezus, wanneer Hij zegt, dat wie om Zijnentwil vader en moeder, broeders en zusters, huis en goed verlaat, het honderdvoudig terug zal bekomen.
- *God eert die Hem eren.* Daarvan hebben wij ook een voorbeeld in de maagd Maria, de moeder des Heeren. Zo jong als ze was werd zij miskend door allen, die zich niet vernederden onder Gods krachtige hand. Zij moest van de zijde der eigengerechtigten alle smaad uitdrinken. Toen de Engel op haar vraag: „Hoe zal dat wezen, dewijl ik geen man beken?" haar antwoordde: „De Heilige Geest zal over u komen, en de kracht des Allerhoogsten zal u overschaduwen", — onderwerpt zij zich en zegt: „Zie de dienstmaagd des Heeren!" Zij onderwerpt zich daardoor aan het Woord dat voor haar als maagd zo verschrikkelijk was. „Zie de dienstmaagd des Heeren; mij geschiede naar uw woord." En zo kon zij dan daarna zingen, evenals Hanna: „Hij heeft machtigen van de tronen afgetrokken, en nederigen heeft Hij verhoogd." (Lukas 1 : 52).

„Te zijner tijd" verhoogt de Heere, niet op onze tijd en ure. — Het is heel wat anders zich voor een ogenblik te vernederen, omdat men niet anders kan, en weer geheel iets anders voor God een nederig hart te hebben en des Heeren hand te kussen waardoor men geslagen is. Waar men zich zo vernedert, daar geschiedt dat op Gods tijd en ure, op het ware vreugdeuur, zodat men het beleeft en belijdt: „O God, o God! hoe houdt Gij toch woord en trouw!" Amen.

Nazang: Psalm 75 : 4, 5, 6:

*Geen geval, geen zorg, geen list,
Oost, noch west, noch zandwoestijn,
Doet ons meer of minder zijn:
God is rechter, die 't beslist;
Die als aller Oppervoogd,
Deez' vernedert, die verhoogt.*

*Want des HEEREN hand besluit,
Ene kelk vol bitterheid,
In Zijn gramschap toebereid,
En Hij drenkt er 't mensdom uit;
Doch der goddelozen mond
Zuigt zijn hef uit, tot de grond.*

*'k Zal dit melden, 'k zal altijd
Zingen Jakobs God ter eer,
Slaan der bozen hoornen neer,
Vellen wat Zijn naam bestrijdt;
Maar der vromen hoorn en macht,
Zal verhoogd zijn door Gods kracht.*

5. DERDE PREEK GEHOUDEN 22 FEBRUARI 1874.

Voorzang: Psalm 37 : 13;
Tussenzang: Psalm 25 : 10;
Nazang: Lied 58 : 1 en 3.

Wij zijn, mijne geliefden, met deze week in de tijd gekomen, waarin wij stilstaan bij het allerheiligste lijden en sterven van Jezus Christus. Tot Zijn allerheiligst lijden behoort echter nog iets heel bijzonders, dat wij niet zo zeer ter harte nemen. — Wij weten van de Heere Jezus wat Hij alles gedaan en ook wat Hij geleerd heeft.

Wij weten hoe Hij heeft geleden, doch ook welk een heerlijkheid gevolgd is op al dat lijden. Willen wij nu het lijden en de daarop volgende heerlijkheid van de Heere Jezus in een paar woorden bij elkaar vinden, dan hebben wij ze in 1 Petrus 5 : 7:

„Werpt al uw bekommernis op Hem, want Hij zorgt voor u.”

Het leven en sterven van onze Heere is een leven vol ootmoed en een sterven vol ootmoed. Hij onderwierp Zich, Hij vernederde Zich onder de krachtige hand Gods. En datzelfde leven en sterven was juist daarom een dapper en blijmoedig leven en sterven. Zo is ook het leven van een christen een nederig en dapper of een blijmoedig leven. De ootmoed vinden we uitgesproken in de woorden: „Want Hij zorgt voor u.”

1. Nu willen we in de eerste plaats vragen: *Welke zorgen zijn hier bedoeld?*
2. Daarna overwegen wij hoe ootmoed en dapperheid bij een kind van God samengaan.
3. Verder, welk een gelukkig, heerlijk leven het is, wanneer men al zijn zorgen op de Heere werpt en het dan ondervindt hoe waar het is dat Hij voor ons zorgt.
4. Hier moet echter de vermaning aan worden toegevoegd, dat wij toch van onze voorrechten gebruik maken, wat wij jammer genoeg te weinig doen.

1. Wij vragen dus, mijn geliefden, ten eerste: *Wat zijn dat voor zorgen die de Apostel hier bedoelt?*

Dat zijn zo allerlei gedachten die in een mensenhart opkomen, terwijl hij enerzijds voor zich heeft het goede, billijke, ware, hetgeen gerechtigheid is, anderzijds daartegen allerlei bedenkingen heeft. Deze komen daaruit voort, dat de mens er toch niet graag aan wil om te doen wat recht is. Er staat hem zoveel in de weg. Hij zou zoveel anders willen hebben, of hij zou samen willen paren wat niet met elkaar te verenigen is. Hij wordt dan heen en weer geslingerd, terwijl hij wel weet wat hij moet doen, en het toch niet weet. Hij gaat overwegen: maak ik het zó in orde, dan gaat het aan de andere zijde verkeerd! Doe ik wat Gods Woord zegt, dan kan ik daardoor schade lijden. Wat mij tot voordeel is aan de éne zijde, dat is voor mij verlies aan de andere zijde. Zo hebben wij dan allerlei bezwaren; omdat wij mensen zijn met menselijke gevoelens en behoeften, en onder de mensen verkeren.

Wij kunnen en moeten de woorden van de Apostel nemen in hun verband. Wel is waar kunnen wij ze ook behandelen als een afzonderlijke tekst. Het laatste is echter minder goed. Wat de Apostel hier bedoelt, daarvan hebt ge reeds de uitlegging in hetgeen gij hebt gezongen. Dat zijn juist de voornaamste zorgen van een kind van God. Nemen we eerst eens Psalm 73, daar lezen wij: „Immers is God Israël goed, degenen, die rein van hart zijn.” Hij heeft echter een rein hart, aan wie God tot verdedigingswapen van zijn ziel geeft: „eenvoud en oprechtheid”. (Woordelijk vertaald luidt de Duitse berijming van Ps. 25 : 10: „Heere, behoed mij op aarde; ik ben hulpeloos; red mij! Laat mij niet

te schande worden, ik vertrouw alleen op U. Zet tot verdedigingswapen van mijn ziel eenvoud en oprechtheid. Heere, zult Gij Israël niet spoedig uit alle nood verlossen?")

„Maar mij aangaande, mijn voeten waren bijna uitgeweken, mijn treden waren bijkans uitgeschoten. Want ik was nijdig op de dwazen, ziende der goddelozen vrede. Want er zijn geen banden tot hun dood toe, en hun kracht is fris.” Ps. 73. En nu Ps. 37: „Ontsteek u niet over de boosdoeners; benijd hen niet, die onrecht doen. Want als gras zullen zij haast worden afgesneden en als de groene grasscheutjes zullen zij afvallen. Vertrouw op de Heere en doe het goede; bewoon de aarde, en voed u met getrouwheid. En verlustig u in de Heere, zo zal Hij u geven de begeerten uws harten. Wentel uw weg op de Heere, en vertrouw op Hem; Hij zal het maken!”

Er zijn zo allerlei zorgen. Koning Achab had zijn zorgen en was bekommerd, want hij wilde de wijngaard van Naboth hebben en kon die niet verkrijgen. Hij werd toen ziek van verdriet. Er zijn ijdele en domme zorgen, die de mens, zo vernuftig om zichzelf te kwellen, zich bezorgt door zijn fantasie. Dit komt omdat hij, om mij zo eens uit te drukken, niet tevreden is met zijn soldatenbrood, maar wil, hetgeen niet goed voor hem is. Dat zijn: ijdele zorgen, bijv.: rijk willen worden, verkeerde wegen inslaan om zijn doel te bereiken. Dan kan men bezorgd zijn of deze verkeerde wegen wel zullen gelukken, ja, God erom bidden of Hij ze wil laten gelukken.?

Er zijn ook zorgen die wij wel indirect, maar niet direct op God werpen. God heeft de mens een gezond verstand gegeven, en de mens moet dit verstand gebruiken, nadenken en opmerken. Ga daarom niet op de trek zitten wanneer ge warm zijt, anders haalt ge u ziekte op het lijf. Zijt ge onmatig, hetzij in het eten, drinken of iets anders, dan zult ge uzelf eveneens ziek maken.

Denkt ge alleen aan uzelf en hebt u geen hart voor uw naaste, dan kan er op mijn kamer een leeuw of tijger liggen en gij zult niet eens zien in welk gevaar ik mij bevind. God heeft de mens een gezond verstand gegeven opdat hij zal begrijpen dat het wel gemakkelijk is van een grote hoop af te nemen en het te verkwisten, maar dat hij daarentegen op het kleine moet acht geven overeenkomstig hetgeen de Heere Jezus zelf heeft gezegd toen Hij zeide: „Vergadert de overgeschoten brokken, opdat er niets verloren ga!” (Johannes 6 : 12).

Ik heb menige knecht gekend, die de zaak van zijn patroon trouw behartigde, en menige dienstbode die trouwe zorg droeg voor de zaak van haar mevrouw. Gewoonlijk heb ik gezien dat dezulken zich later in gezegende omstandigheden bevonden. Daarentegen heb ik ook anderen gekend die niet getrouw waren, maar de zaken van hun patroon of mevrouw niet behartigden; maar zij zijn eindelijk omgekomen in armoede en vuiligheid. Dus het is niet zo bedoeld dat men om alles wat de fantasie zich inbeeldt moet zorgen. Geef dat alles aan de duivel en wees tevreden met hetgeen God u geeft! Hier zijn andere zorgen bedoeld, en alleen een kind van God kan dit bevel van de Apostel gehoorzamen.

Wat voor zorgen zijn het dan?

Welaan, laat ik eerst eens met mijzelf beginnen. Voor veertig jaren plaagde mij toch ook de grote kunst een beetje. Ik had *eer*, goed en kracht vergeefs eraan gegeven om de kerk van mijn vaderland te redden. Alles was tevergeefs. Toen kwam ik hierheen en kwam op zekere dag langs een weg. Hier zag ik een man aan het stenen kloppen. Werkelijk een onbeduidend werk. Ik bemerkte dat de man zeer vlijtig was en dat zijn ogen beschermd waren tegen de steensplinters die in het rond vlogen, zodat deze, hem niet konden schaden. Toen vroeg ik hem: „Man, wat doet gij hier?” — „O, mijnheer,” antwoordde hij, ik bereid de *weg*!” — „Zo! maar deze harde spitse kiezelstenen zullen

iemand nogal pijn veroorzaken!” — „O, geduld maar, die zullen wel klein gemaakt worden!” — „Zal de koning hier ook langs komen?” — „Dat weet ik niet, ik denk echter van wel!” — „Ei man, zeg eens, wat hebt gij: toch op uw hoofd?” — „De koninklijke hoed, de kokarde van de koning! ik draag ze met ere!” — „Ei, dacht ik, de man hier klopt stenen en draagt toch de kokarde van de koning! Hij is niet generaal of commandant, maar is tevreden met dit geringe werk, stenen te kloppen en de weg te bereiden, en dient toch zijn koning! Nu, Heere God, geef dan ook mij genade dat ik mijn hoge ideeën laat varen, alsof ik iets zou kunnen of moeten! Gij hebt mij Uw Woord gegeven, geef mij genade, opdat ik tevreden daarmee ben en de weg bereid.”

Zie eerst had ik mij verschrikkelijk gekweld over de tegenstanders; want het is heel erg, wanneer men Gods Woord heeft en om der waarheid wil lijdt. Dan komen de tegenstanders en vragen: „Waar is nu uw God?” en het Woord schijnt zijn loop niet te hebben, veeleer wordt het onderdrukt! Nu, verneder u onder Gods krachtige hand, ga in nederigheid uw weg, heb de broeders lief; „met eer de een de ander voorgaande.” Dat zal genoeg zorgen baren.

De mens heeft een fijn gevoel voor zijn eer, voor zijn waardigheid. Wie gerechtigheid doet, weet dat hij gerechtigheid doet. Wie de waarheid spreekt, weet dat hij de waarheid spreekt. Wie de ander met eerbetoon voorkomt, weet dat ook. Maar nu komt het tegenovergestelde, d.i. men komt onder verkeerde mensen en daar kan men — daar is men tenminste bezorgd voor — allerlei moeilijkheden ondervinden. Waarheen nu met zulke zorgen?

Werp ze alle op God — grote zorgen en kleine zorgen. Waar men bij Gods Woord blijft, in welk een toestand men zich ook moge bevinden, dan komt er allerlei tegenstand. Waar gerechtigheid wordt geoefend, daar moet men onrecht lijden. Waar men de waarheid spreekt, daar zal men worden gelasterd. Wie de ander met eerbetoon voorgaat, diens eer zal men te na komen. Het gaat door goed gerucht, maar het gaat ook door kwaad gerucht.

2. En nu heet het: „**Werpt al uw bekommernis op God.**”

Waarom? Omdat gij toch niets kunt utruchten, maar u slechts ermee kwelt! Gij hebt niets in uw hand; gij kunt het niet zetten en maken zoals gij wilt. Gij zijt zelfs dikwijls onwijs en onverstandig! Dikwijls staat gij uzelf door uw vele weten in de weg. Wanneer ik plant en zaai, dan moet ik toch de wasdom overlaten aan God. Ik kan het zaad wel in de aarde werpen, dat het echter vrucht draagt, is Gods zaak. Gij kunt niets maken, kunt niet één bloem, zoals God ze schept, tevoorschijn brengen.

Gij kunt het niet laten regenen, geen warmte, geen koude tevoorschijn roepen. En wat nu uw vele weten betreft, ook daarin zijt gij zo geheel afhankelijk van God. Plotseling kan een mens als 't ware een scherm voor de ogen hebben, zodat hij niets meer weet, ziet, noch heeft,

Om echter al zijn *zorgen* op God te kunnen werpen, moet men eerst een God, een verzoende God en genadige Vader hebben, zodat men zich als kind kinderlijk op zijn God en Vader verlaat, anders is het niet mogelijk. Ach, de zon is groot, gij kunt haar niet dragen! De aardbol is ook groot, gij kunt hem niet op uw schouders nemen! De zee is groot gij kunt haar niet uitdrinken. De sterren zijn zeer talrijk, gij kunt ze niet tellen! Maar God is groter dan dit alles!

Is deze God niet de almachtige? Is Hij zijn kind niet goed en genadig? Wat beters geeft Hij, dan vergeving der zonden en het eeuwige leven? Waar men vergeving der zonden heeft, daar komt men in een strijdperk om van de waarheid te getuigen en

gerechtigheid te oefenen. Maar hoe kunt gij, soldaat, oordelen over het verloop van de strijd? Dat is de zaak van de aanvoerder.

3. Nu zeg ik: Men leidt een gelukkig leven, een aangenaam leven, waar men in nederigheid zijn weg gaat voor God en in dapperheid.

Dat schenkt echter *dapperheid*, te weten: *God zorgt voor mij!* Dat verschaft een aangenaam, een gelukkig leven ook temidden van tegenspoed, wanneer men miskend wordt, waar men in de hoek wordt geworpen, temidden van allerlei droefheid en ellende, ook wanneer men wordt beroofd van zijn erfgoed. Maar wij arme mensen zetten in onze gedachten de Heere God meestal ik weet niet hoe ver van ons weg. Juist dan laten we ons door onze fantasie, door duivel en mensen een leger van zorgen op de mouw spelden. Maar nu predikt het Woord ons: Dat moet zo niet zijn! God regeert! Zet gij uzelf maar in het schip, — de stuurman stuurt het schip door de golven. Geloofst gij dat de man zijn kunst verstaat? Ja! Maar zijt ge wat bezorgd over uw bagage, die ook op het schip is?

Ja! Werkelijk? Dat zou dwaas zijn! Wanneer het schip vergaat, dan gaan allen met elkander te gronde! Dus, de vader staat aan het roer, zo zegt het kind, daarom ben ik niet bang, — hij zal het schip wel veilig weten te sturen!

Dat is een gelukkig, aangenaam leven. Dat zeg ik, mijne geliefden, ook uit ervaring. Onder lijden van allerlei soort, onder miskening, kruis en ellende, — vooral in Nederland, — heeft men mijn geluk, in het bijzonder mijn innerlijk geluk, niet kunnen verstoren. Ik had onder dit alles een aangenaam leven.

Werp uw zorgen op God, dan hebt gij uw zorgen ver weg, en God de Heere nabij. Een vorst zei eens tot zijn vriend die hij veel toevertrouwde: „Zorg gij voor mijn zaken, dan zorg ik voor u. Dat is Gods wil, dat men vasthoude aan Zijn Naam, aan Zijn gerechtigheid, aan Zijn waarheid, en daar niet vanaf ga. En zie dan of God niet voor u zorgt, en of het niet waar is wat Hij gezegd heeft: „Die Mij eren zal Ik eren, maar die Mij versmaden zullen licht geacht worden.“ (1 Sam. 2 : 30).

Waardoor ontstaat zulk een dapperheid? *Door de belofte, het geloof aan de belofte.* Dit geloof aan de belofte moet er zijn. Gij hebt u niets aan te matigen, maar het geloof is een vaste grond der dingen, die men hoopt, en een bewijs der zaken, die men niet ziet. (Hebreeën 11 : 1) — „God zorgt voor u. Dat is de belofte voor allen die Hem vrezen, die Hem voor ogen hebben, oud of jong. Het geloof aan deze belofte grondt zich op de heilige Doop. Daar toch zijt gij overgedragen op de Naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes. Zo zijt gij immers kind van de Vader, kind van de Heere Jezus en kind van de Heilige Geest. Bedenk toch eens: — hebt gij uzelf in de wereld gezet of de Heere God? Wie gaf u de ogen, de oren en de andere lichaamsdelen? Wie heeft u tot op heden gekleed? Heeft Hij niet Zijn enig geliefde Zoon overgegeven? En de Zoon van God, heeft Hij niet al Zijn zorgen op de Vader geworpen? Het gehele volk roept: „Kruis Hem! Kruis Hem! Waar zijn ze nu die weinige dagen geleden nog Hosanna riepen? Waar zijn Zijn discipelen? Zij lopen allen weg, en één verloochent Hem zelfs! En in de nacht, voordat Hij gevangen genomen werd, zit hij heel rustig aan tafel met Zijn geliefde vrienden en laat alles over aan God de Vader. Vanwaar zal het ezelsveulen komen, waarop Hij volgens de voorzegging van de profeet Zijn intocht zal doen in Jeruzalem? En terwijl geheel Jeruzalem volgepropt is met vreemdelingen, — waar zal een zaal te vinden zijn, waar Hij met Zijn jongeren het Paaslam zal eten? Ja, waar zal hij vandaan komen, die Hem van het kruis zal afnemen, zodat Hij niet met de goddelozen in de grond zal worden gestopt, maar met de rijken in Zijn dood zal zijn? Waar zal het vandaan komen dat, wanneer Hij luide roept vanwege Zijn door God

verlaten zijn, Hij nochtans vasthoudt aan 't „*Mijn God, mijn God?*” De Vader heeft voor alles gezorgd, de Vader heeft Hem alles gegeven.

Houdt het toch vast: De Heere denkt aan u! God heeft aan u gedacht, voordat gij geboren waart. Toen was de gehele verlossing al gereed en uw gehele weg al bepaald. Hij heeft aan u gedacht, ook wanneer Hij zegt: „Ik heb geweten, dat gij gans trouweloselijk handelen zoudt.” Jes. 48 : 8.

Zie toch eens terug op uw leven: hoeveel verkeerdheden, hoeveel zonden en gruwelen, hoeveel verkeerd vasthouden aan eigenwillige wegen. En altijd weer heeft Hij u van slechte wegen afgetrokken, u berouw in het hart gegeven en u weer gezegend. Hij heeft Zijn aangezicht altijd weer aan u laten zien wanneer gij dacht: o wee, nu komt er slag op slag! Denk toch daaraan en wees verstandig!

4. Want dit is ons mensen eigen: Zoëven heeft God nog gezorgd en bewezen dat Hij aan ons denkt, en zo komt er weer wat, en wij vergeten opnieuw Zijn trouw, gunst en genade, vergeten het dat Hij een Man der weduwen en een vader der wezen is, en dat Hij de ellendigen heerlijk helpt. Daar moesten wij ons toch aanklagen bij God, dat wij zulke onverstandige mensen zijn, het altijd weer vergeten, hoe dikwijls Zijn engel ons ook aan de hand genomen en ons begeleid heeft op donkere wegen, waarvan wij dachten dat we ze niet zouden kunnen bewandelen! Wanneer wij zo onze wegen nagaan, — ik meen, dan moesten wij toch blijdschap hebben om de belofte te geloven. Want wanneer gij met God een zak zout gegeten hebt, dan weet gij het, gij draagt uw grijze haren niet tevergeefs.

Immers hier heeft de Heere u een Eben-Haëzer opgericht en daar een Eben-Haëzer, — hier heeft de Heere geholpen en daar heeft Hij geholpen! Weg toch met onze hoogmoed, met onze trots, en God, Hem de almachtige God, de verzoende Vader de eer gegeven! Dat geeft een rustig, een gelukkig leven. Men kan van Hem niet teveel geloven. Gij moogt alles van Hem geloven! Ja, het kan wel lang duren eer de hulp komt. Hij werpt u ook wel in de smeltkroes, — wat weet ik! Wanneer Hij de edelsteen wil slijpen, laat Hij hem dan slijpen totdat de volle glans er is. Maar wat betreft de belofte die niet in vervulling schijnt te gaan, daar is dapperheid nodig, daar is gebed nodig, — het gebed: „Mijn God, ik kan niet, mijn God, help mij! mijn God, zijt Gij dan dood en hoort Gij niet meer? Hoe *lang* wacht ik op U? Dan zegt toch Uw Woord, en zo ziet het er bij mij uit! Mijn God, Gij hebt toch die en die geholpen, zult Gij mij dan ook niet helpen? Moet ik het tevergeefs in Uw Woord lezen, dat de schoenen en de kleding van de kinderen Israëls in veertig jaar lang niet verouderd zijn? Moet ik het tevergeefs lezen, dat Gij in de woestijn, waar geen brood was, hun brood van de hemel gegeven en water uit de dorre rots hebt laten stromen. Gij hebt mij toch dit Woord gegeven, opdat ik mij daar aan houde, en ik laat het niet varen, nooit en te nimmer, — maar mijn God, help mij, ik kan niet meer!” Nu, hoe meer door muren ingesloten, des te meer groeit de plant in de hoogte. Maar we hebben het woord der vermaning nodig .Nogmaals: „Werpt al uw bekommernis op Hem, want Hij zorgt voor u!”

Dan zijn ze weg uit uw ogen en ge hebt ze de Heere God gegeven, gij werpt ze achter uw rug, en gij hebt uw God voor u. Waarlijk, Hij zorgt wel voor uw eer, voor al die dingen die voor hem toch maar bagatellen zijn. Waarlijk Hij geeft volheid en overvloed: — maar alles op Zijn tijd. Waarlijk, gij zult niet tevergeefs gezaaid hebben, de oogst zal te Zijner tijd komen. Te Zijner tijd ervaart men de wonderen des Heeren .Van de bitterste vijanden, die ik gehad heb in Nederland, leeft er niet één meer.

Vroeger waren de kansels voor mij gesloten in Nederland, alles wat ik zei en leerde werd tegengesproken en genegeerd, opdat geen woord van mij onder de mensen zou ko-

men. En juist daar worden thans mijn preken overal heen verspreid! — God moet genade geven. Maar het Woord komt en vermaant en daar is het toch onze roeping dat wij het Woord, de belofte geloof schenken, ook het woord van onze zaligheid.

Ach, dat zijn nog de bangste zorgen. Waar onze misdaden ons hard terneerdrukken, kunnen wij het Woord niet vasthouden: „Waarlijk, Hij heeft onze krankheden op Zich genomen, en onze smarten, die heeft Hij gedragen.” Ach, er komt zo van alles bij de mens op; want waar is de mens die staat en niet valt? Het komt zo dikwijls in de mens op, dat, terwijl hij voor gerechtigheid strijdt, hij naar de ongerechtigheid grijpt en alles weer bederft en weer tot over de oren in de zonde steekt. En nu klopt de dood nog aan! Al denken wij daar gewoonlijk niet aan, — wij hebben toch een lichaam, en heden of morgen ligt het in de lijkst! dat weet toch een ieder. Wie heeft nu voor uw arme ziel gezorgd? God zorgt, ja, dat gij tot op heden Zijn Woord hebt, dat gij tot op heden Zijn Woord hoort. En heeft Hij dan niet met Zijn dierbaar, kostbaar bloed voor u betaald, zodat gij Zijn eigendom zijt met lichaam en ziel?

En wie was de eerste en was u voor? Was Hij niet het eerst, die daar riep: „Waar zijt gij?” Toen gij verstokt uw weg ging en vanwege uw grote zonde niet tot God wilde komen, was Hij toen niet de eerste, Die verrassend me t Zijn genadig Woord kwam, zodat gij op uw knieën neerzank en uitriep: „Wat hoor ik? Genade, genade! Genade klinkt in mijn oor!”

Weet gij wanneer en hoe gij zult sterven? Mogelijk sterft gij in hoge ouderdom en door een zachte dood, mogelijk door een hersenbloeding of na een ernstige ziekte, waardoor alle verkeerdheden bij u opkomen; — misschien door een ziekte waardoor uw spraak u benomen wordt, zodat ge geen woord meer zeggen kunt; — misschien spert de hel dan zijn kaken tegen u op, zodat ge niet de moed hebt om uw God aan te roepen; dat zijn alle dingen die wij niet weten.

Maar laten wij daaraan vasthouden, dat zoals Hij gezorgd heeft tot heden, Hij(verder zal zorgen, waar wij onze zorgen op Hem werpen. Hij heeft genade en eer gegeven. Hij heeft gezorgd voor de ziel en heeft gezorgd voor het lichaam. Hij heeft betoont de alfa te zijn. Hij zal ook de omega zijn! Dat zij en blijve de vingerring aan uw hand! Amen.

Nazang: Lied 58 : 1 en 3

*Wilt gij u arme zot
Gedachten daarvan maken,
Bezorgd zijn om uw lot?
Beveel Hem al uw zaken.
Wat ik niet vatten kan,
Dat weet Hij toch zeer goed,
Hoe 't alles tot Zijn eer,
Mijn welstand dienen moet.*

*Ach neen, o grote God
U zij het opgedragen!
Maak Gij het zo Gij wilt,
Doe naar Uw welbehagen
Hoe vreemd en donker 't schijn',
Het is toch eind'lijk goed
Al wat Uw wondermacht
En hoogste wijsheid doet.*

6. VIERDE PREEK GEHOUDEN 3 MEI 1874

Voorzang: Lied 85 : 3-6;
Tussenzang: Lied 85 : 7, 8;
Nazang: Psalm 18 : 1.

Lied 85:3-6

*Ik gans met smart vervuld,
Werp als een kind mijn schuld,
Die mij zo vaak doet beven,
Al wat ik heb misdreven,
In Uwe diepe wonden,
Daar heb ik heil gevonden.*

*Wil door de purpren vloed,
Van Uw onschuldig bloed
Mijn schuld en smart afwissen.
Wil mij door troost verfrissen,
Gedenk niet mijne zonden,
Ach, werden die verslonden.*

*Gij zijt het, Die mij troost,
Al was ik nog zo boos,
Gij hebt het al vergeven,
't Is in Uw graf gebleven,
Daar zal het eeuwig blijven,
Hoe satan ook moog' kijken.*

*Al is mijn boosheid groot,
Ik heb nochtans geen nood,
Uw bloed kan mij genezen,
En mijn vertrouwen wezen.
Die naar u heen komt lopen
Kan vrolijk op U hopen.*

Geliefden in de Heere!

Laat ons opslaan 1 Petrus 5 : 8 en 9:

„Zijt nuchter en waakt, want uw tegenpartij, de duivel, gaat om als een briesende leeuw, zoekende, wie hij zou mogen verslinden,” dewelke wederstaat, vast zijnde in het geloof, wetende dat hetzelfde lijden aan uw broederschap, die in de wereld is, volbracht wordt.”

Wij hebben hier, mijn geliefden, een vermaning, dat wij nuchter moeten zijn en waken. De oorzaak waarom wij nuchter moeten zijn wordt aangegeven, namelijk: wij hebben een tegenpartij: de duivel. Deze tegenpartij is voortdurend om ons heen, eerst listig, daarna als een brullende leeuw, dan wreed; hij is er op uit te verslinden wat hij in zijn macht kan krijgen.

*'t Is veel dat ik ontbeer;
Doch al wat ik begeer
Hebt Gij voor mij gestorven
Heer', door Uw bloed verworven
Daardoor zie ik verslonden
Dood, duivel, hel en zonden.*

*En waar des satans macht
Mij dreigt met al haar kracht,
Nog zal ik niet versagen;
'k Zie haar door u verslagen.
'k Hoef slechts Uw bloed te tonen,
Zo stuit ik al haar honen.*

De woorden van onze tekst zijn ontleend aan de krijgsdienst. Zij zullen het beste worden verstaan door hen die op de voorposten hebben gestaan, of die in het bivak op stro lagen te rusten, terwijl anderen op post stonden, wel wetende dat de vijand hen ieder ogenblik kon overvallen. Zulke voorposten hebben wel geweten wat de vijand in het schild voerde, hoe hij er op uit was de een of de ander moet een kogel te treffen, of zo mogelijk gevangen te nemen. Dus in de oorlog weet gij wel wat het zeggen wil: nuchter te zijn en te waken.

Hier hebben we echter woorden gericht tot de soldaten van Christus: „*Zijt nuchter!*”

De Apostel Petrus schrijft ook in het vierde hoofdstuk van zijn eerste brief, vers 7: „Zijt dan nuchter en waakt in de gebeden.” Toen de Heere Jezus Zijn discipelen mededeelde wat Zijn toekomst zou zijn, sprak Hij tot hen: „Wacht uzelf, dat uw harten niet te eniger tijd bezwaard worden met brasserij en dronkenschap en zorgvuldigheden van dit leven, en dat u die dag niet onvoorziens overkome. Want gelijk een strik zal hij komen over al degenen, dia op de gehele aardbodem gezeten zijn. (Lukas 21 : 34, 35).

In de allereerste plaats heeft dit woord betrekking op matigheid in het dagelijks leven, dat men zich hoede voor overdadig eten en drinken. Maar het betekent ook: zeer bedachtzaam te zijn, dat men, door bittere ervaring geleerd, indachtig blijve, hoe erbarmelijk zwak men is en ieder ogenblik kan worden overvallen. Dat is de ware bedachtzaamheid. Meermalen scherpte de Heere Jezus Zijn discipelen in, dat zij moesten *waken*, ook wanneer Hij van Zijn toekomst sprak. Eens zei Hij zelfs: „En hetgeen Ik u zeg, dat zeg Ik allen: Waakt!” (Markus 13 : 37).

Waren de geliefden aan wie de Apostel schreef, nuchter? Waren zij waakzaam? Waren ze het geweest, dan zou het niet nodig geweest zijn dit te schrijven! Juist deze woorden: „Zijt nuchter en waakt!” zijn een bewijs dat zij niet nuchter waren, dat zij niet waakten, dat zij niet aan hun tegenpartijder dachten, maar gerust leefden. De Heere Jezus vertelt ons van tien maagden, die, toen de bruidegom vertoefde te komen, allen in slaap vielen. Gelukkig dat de wijzen olie genoeg bij zich hadden. Niet één mens kan nuchter en waakzaam zijn, geen mensenkind kan dit door zichzelf. Een christen kan niet eens nuchter zijn en waken, maar hij heeft de vermaning nodig: „Gij waart eertijds duisternis, maar nu zijt gij licht in de Heere: wandelt als kinderen des lichts.” (Ef. 5 : 8). Wie uit God geboren is, die belijdt dat hij niet nuchter zijn kan, dat hij niet waken kan, het ook niet doet. Maar dan komt juist, als God een mens genadig is, de vermaning. En deze gaat niet alleen in het oor, maar ook in het verslagen hart, zodat de belijdenis komt: „O God, ik ben niet nuchter, ik heb niet gewaakt!” Nu moet niemand zeggen: „Ja, dat is een bijzondere genade!” veeleer is dat een genade voor allen aan wie Petrus schrijft: „Zijt nuchter en waakt!” opdat zij het Woord horen, zich daaronder buigen en niet schaamte belijden: „O God, ik doe het niet!” Daar wordten dan door genade, ja juist door genade wakker geschud om te erkennen: „Halt, het gaat hier om uw kostelijke ziel.

Hoe moeten we nu nuchter zijn en waken?

Vergeet hier niet, wat wij zoëven hebben gezongen en wees toch zo bedachtzaam, dat gij de kostelijke Psalmen en belijdenissen bewaart in een verslagen gemoed, zodat ze als olie binnenvloeien, om in waarheid te kunnen zeggen:

*En waar des satans macht
Mij dreigt met al haar kracht,
Nog zal ik niet versagen;
'k Zie haar door U verslagen
'k Hoef slechts Uw bloed te tonen,
Zo stuit ik al haar honen.*

Laten we onszelf veroordelen voor God, omdat wij niet waken, niet nuchter blijven, maar het Woord tegen ons handhaven en dáár komen, dat wij om genade bidden, opdat wij waakzaam en nuchter worden gehouden!

„De duivel gaat om.” Daarom moeten wij waakzaam zijn en daarom moeten wij nuchter blijven. De duivel heeft deze naam juist omdat hij een aanklager is. Hij komt voortdurend voor het gerecht en heeft het nu op de een en dan op de ander gemunt om hem voor de rechterstoel aan te klagen, zoals hij dat verstaat. Zo lezen wij bijv. van Jozua de Hogepriester, dat hij voor de Engel des Heeren stond en de satan aan zijn rechterhand, om hem te wederstaar; want Jozua had onreine klederen aan en was van alle sieraad beroofd. — De duivel heeft een gloeiende haat tegen het bloed van Jezus, hij haat gloeiend de Naam Jezus, hij haat gloeiend de genade.

Volgens zijn theologie kan een mens alleen rechtvaardig worden door zijn werken, door zijn deugd en vroomheid. Ziet hij nu in een mens geen werk, geen deugd, geen vroomheid, dan haalt hij een oud boekje tevoorschijn, waarop hij uw en mijn zonden, begaan van jongs af, heeft geschreven. Daarna komt hij voor de Rechterstoel en klaagt de mensen aan. Hij hitst een, gehele wereld op tegen de leer der vrije genade, en bijna ieder mensenhart zal alles op alles zetten, om maar niet uit genade zalig te worden.

De duivel klaagt aan. Daarom heet hij juist „duivel” *aanklager*. Eerst komt hij echter als een engel des lichts, zoals de Apostel Paulus ook van de valse apostelen schrijft (2 Korinthe 11 : 14) dat zij zich voordoen als waren zij apostelen van Christus. Zij vermomden zich, want zij zeiden: „Ja, wij prediken ook de genade, wij prediken ook het geloof, *maar de werken moeten er nog bij komen!*”

Of ook de ware Apostelen zeiden: „De leer der genade maakt geen zorgeloze en goddeloze mensen,” toch strijden de anderen eeuwig tegen deze leer en prediken: „De mens is geheel arm, maar wanneer hij niet één gulden in de zak heeft, hij komt er niet door. Door genade alleen moet het niet geschieden.” Zo vermomt zich de duivel in een engel *des* lichts en drijft de mensen tot werken, tot zelfgekozen vroomheid. — Ja, zijn dan de werken, niet goed? Ja, maar alleen wanneer zij naar Gods Wet, tot Gods eer en uit het geloof gedaan worden! — En anders?

Welnu, wanneer de duivel mij ingaf, u te verlaten en naar Nederland te gaan, waar zo vele gemeenten zonder predikant zijn en hongeren naar het Woord, — zou u dat goed vinden wanneer ik u verliet? Dat ik de kudde verliet die God mij toevertrouwd heeft, om in plaats daarvan een grote zendeling te worden?

God laat ieder mens zijn eigenlijke plicht zien, en opdat hij deze doe, vertrouwde hij op Gods barmhartigheid en genade, om daarin gesterkt te worden door genade en vlijtig te zijn. De duivel tovert de mens allerlei andere dingen voor, opdat hij zich een ambt aanmatige, opdat hij zich bemoeie met dingen die hem niet aangaan, of opdat hij liever zal preken dan bijv. zijn beroep als kleermaker uitoefenen.

Hij heeft allerlei manieren van vroomheid, alleen om te bereiken dat *de* mens de ware werken verlaten en eigenwillige werken zal doen. Hij houdt u een spiegel van vroomheid voor, en o wee, wanneer gij hem gelooft dat gij zulke mooie pauwenogen hebt en uw voeten uit het oog verliest. Hij tovert de mens dwaallichten voor, maar niet het waarachtige licht. Wat God door u gedaan wil hebben, dat zal Hij ook wel alleen uitvoeren; maar gij, blijf in het land en wees eerlijk, een ieder in zijn beroep.

Waar God u als goddeloze rechtvaardig spreekt, zal de duivel als een engel des lichts alles op alles zetten, om u in uw eigen vroomheid vast te houden. Waar God u in de modder laat vallen, daar is hij er met zijn kunstwater snel bij, opdat ge toch maar niet door het bloed van Jezus Christus zult gereinigd worden. Hij is telkens weer een tovenaer. Eerst zet hij u aan tot zonde en dan tovert hij u van het geloof weg. Het geloof is toch een bewijs der dingen die men niet ziet. Maar de duivel wil de mensen met de zonde laten zitten.

Is de zonde begaan, dan tovert hij u spoedig de vergeving der zonde uit de ogen weg, opdat een arm mens toch maar niet kome tot de vraag van de Catechismus: „*Wat gelooft gij van de vergeving der zonden?*” Voortdurend vecht hij het geloof aan. Hij wil niet hebben dat een mens wacht op de Heere, wacht in geduld. Neen, niet wachten, maar zichzelf helpen, moet de mens — : „*Help uzelf, zo helpt u God,*” zo heet het bij hem, — en nu gaat het van de goede, eenvoudige, ootmoedige weg af op glad ijs. De mens kan niet tevreden zijn met zijn bescheiden deel, maar moet een grote winst maken. De duivel zet de mens aan tot zonde, tot toorn en twist, tot tweedracht, nijd, haat, vijandschap, drift, gierigheid, onkuisheid, en als de mens dan daarin gevallen is, dan zegt hij hem: „Gij moet het nu eerst weer goed maken, en dan moogt gij tot God komen. Zo houdt hij u vast met de gedachte: „Morgen of overmorgen zijt ge weer een beetje reiner, en dat van gisteren is dan bij God vergeten.” Of anders, hij brengt u tot wanhoop. doordat hij u toefluistert: „Gij zijt het niet waard, dat gij de Naam des Heeren op de lippen neemt, zulk een monster als gij zijt. Gij zijt niet oprecht, ge zijt nooit oprecht geweest, God hoort u niet, ge hebt toch al zo lang gebeden!” Zo bedekt de

duivel voor u al de weldaden Gods, van uw jeugd af aan u bewezen, en al Zijn barmhartigheid en vraagt: „Heeft God dan eigenlijk ooit uw gebed verhoord? Dan zou u toch een geheel andere zijn dan ge nu zijt!” — De duivel kan, zonder dat men eraan denkt, ook meekomen in de kerk en goed luisteren, en dan stopt hij u wat in de zak wat u niet toekomt; en wat gij tot uw troost moest hebben, dat onthoudt hij u, terwijl anderen, wie het niet aangaat, ermee weglopen. De duivel komt ter kerk en neemt de aandacht weg, ook bij het Heilig Avondmaal. Waar hij zich al niet bevindt! Wanneer hij niet met grof geschut komt, dan komt hij op viltpantoffels. De ene tijd staat hij voor u als een fatsoenlijk man, als een rijk man, als een profeet en even later, als gij niet toegeeft, als een brullende eeuw die u wil verscheuren. Hij verstaat de schone kunst en list om u de schuld te geven van hetgeen hij zelf bij u uitgericht heeft. Vergeten wij het nooit, dat onze eerste voorouders gevallen zijn, ten eerste door de verleiding van de duivel, waarop de moedwillige ongehoorzaamheid volgde. Wij moeten de schuld van onze zonde echter niet op de duivel werpen, maar bij onszelf zoeken. Maar de aangevochtene moet het toch ook weten hoe het toegaat. Donder en bliksem komt niet van uw lichaam, hagel en koude vorst evenmin. De duivel schiet vurige pijlen op de mens af, overweldigt hem ineens en op onverwachte manier met zulke gedachten, dat hij voor zichzelf siddert, grijpt de mens bij de haren en brengt de mens waar hij niet heen wil. Hij werpt de mens verschrikkelijke gedachten in het hart, vurige pijlen van ongeloof en wanhoop. De duivel is een tegenpartijder.

Wanneer hij de mens zover heeft gebracht als hij hem hebben wil, dan komt hij met zijn aanklachten. De arme mens gelooft dan dat hij het zelf gedaan heeft wat de duivel in hem uitgevoerd heeft, en brengt hem zover dat hij de genade niet aanneemt. Hij gaat ook om *als een brullende leeuw*, d.i. als een leeuw die brult van de honger, en hoe kan hij brullen in het hart van een mens.

Hij zoekt en laat niet af met zoeken —, *hij zoekt wie hij zou mogen verslinden*; — precies zoals de vijand zoekt en niet nalaat, de een of de ander, die op een voorpost staat, uit de weg te ruimen. Hij is wreed. Wreedheid is zijn list. Maar wie gelooft dat? Dankt God dat het u gepredikt wordt; want de duivel heeft het thans zover gebracht, dat hij naar de mening van de mensen niet meer bestaat. Wie gelooft dan nog iets over de duivel?

Dat is dus zijn methode: de mens aanklagen, opdat deze de moed zal verliezen en wanhopen. Maar nu vraag ik: Moet ik mij laten verslinden door de leeuw? Wat denkt gij? Een mens stelt toch alles in het werk om in het leven te blijven! Moet ik mij laten verslinden door de leeuw?

De Apostel zegt: „*dewelke wederstaat, vast zijnde in het geloof.*” De Apostel Paulus schreef ook eens aan de Efeziërs: „Bovenal aangenomen hebbende het schild des geloofs, met hetwelk gij al de vurige pijlen des bozen zult kunnen uitblussen.” Uit uzelf kunt gij deze vurige pijlen niet uitblussen, maar gij kunt het wel met het schild des geloofs. De Heere Jezus zegt: „Zonder Mij kunt gij niets doen!” Maar anderzijds schrijft de Apostel: „Ik vermag al-le dingen door Christus, Die mij kracht geeft.” De vermaning van de Apostel is dus: wederstaat hem! Op welke grond? Op de grond des geloofs, — vast zijnde in het ge-loof. In welk geloof? Ja kind, hebt gij dat niet geleerd? — Bid de Heere Jezus dat Hij u dat te verstaan geve: „Wat is uw enige troost, beide in het leven en sterven?” „Dat ik met lichaam en ziel, beide in het leven en sterven niet mijn maar mijns getrouwen Zaligmakers Jezus Christus eigen ben, Die met Zijn dierbaar bloed voor al mijn zonden volkomen betaald en mij uit alle heerschappij des duivels verlost heeft, en alzo bewaart, dat zonder de wil van mijn hemelse Vader geen haar van mijn

hoofd vallen kan, ja ook, dat mij alle ding tot mijn zaligheid dienen moet, waarom Hij mij ook door Zijn Heilige Geest van het eeuwige leven verzekert, en Hem voortaan te leven van harte willig en bereid maakt.” Dat is dus het geloof: „Gij duivel, gij hebt geen macht over mij: uw heerschappij is gebroken, uw werken zijn vernietigd door Jezus Christus!”

Houdt hem dat voor!

Wanneer de duivel komt met zijn oud schuldboekje en u dat voorhoudt, vooral wanneer gij op het sterfbed ligt, en daar al uw zonden instaan, wat wilt gij dan doen? Het is u zo donker. De beloften, die gij vroeger gekend hebt zijn weg. God zwijgt, en gij ligt in de duistere vallei van de dood. — Mijne geliefden, geloven is niet voelen. Geloven is niet zien, maar geloof is: de vinger op het Woord leggen en zeggen: *daar staat geschreven!*

„Die met Zijn dierbaar bloed voor al mijn zonden volkomen betaald en mij uit alle heerschappij des duivels verlost heeft.”

Uw grootvader en uw grootmoeder, uw vader en uw moeder hebben u dit meegegeven op de levensweg. Het is niet gelogen, maar waarheid; en wat gij zo hebt verkregen, blijft daar bij, houdt u daaraan en wedersta zo de duivel. Laat de pijlen maar komen aanvliegen, houdt gij het schild vast, dan zal geen pijl u treffen. Laat de duivel u bedekken met zijn drek, — houdt gij u daaraan, dat gij gedachtig blijft Wie u gekocht en verlost heeft uit alle macht van de satan. Houdt daaraan vast:

De kwijtbrief is geschreven Dat alles is betaald. Dat hebt ge geleerd in uw jeugd, opdat ge daarvan zoudt leven uw levenlang, Spreek dan aldus: „Mijn God, in de diepste nood van mijn ziel, hebt gij mij van het Bijbelblad dit en dat gezegd. In mijn eigen ogen is het een wonder, dat ik niet lang door de duivel en de zonde, door deze leeuw, verslonden ben! Wie heeft mij gered uit de vreselijke angst, uit de diepe modderkuil, en mij gedragen met geduld? Wie heeft mij dit trouwe genadige Woord gegeven?” Houdt u zo daaraan!

Geen kind van God is vrij van de verzoeking van de duivel. Iedereen moet eraan denken dat de duivel ook om hem zal heenlopen om hem te verslinden. Een ieder denke dus niet aan deze of gene, maar aan zichzelf en wete dat niemand de zekerheid van zijn zaligheid in zichzelf heeft.

Geen mens heeft zulk een aflat bij zich in zijn vlees en bloed, dat hij volharden zal, maar hij heeft alle zekerheid alleen in Zijn lieve Heere en Heiland Jezus Christus. Denk dus enerzijds aan de list, macht en wreedheid van de duivel, maar anderzijds aan de eenvoud, de liefde en trouw van uw Heiland Jezus Christus.

Toen de Heere Zijn volk Israël uit Egypte uitleidde en het volk voor de zee stond, Farad achter hen, aan geen van beide zijden een uitweg, dachten ze: wanneer de Heere de zee niet klieft dan komen we er niet door. — Toen gold het: Wederstaat de brullende leeuw, de tegenpartijder, wederstaat hem, vast zijnde in het geloof. Farao als een engel des lichts, gaat ook de zee in, maar met zijn gehele leger verzinkt hij als lood in de zee, maar het volk van God staat, de Heere lovende, aan de oever, hetzelfde volk dat deze brullende leeuw had willen verslinden. Het was daar niet op een enkele gemunt, doch op het gehele volk.

Daarom schrijft de Apostel tot onze troost in vers 9: „*Wetende dat hetzelfde lijden aan uw broederschap, die in de wereld is, volbracht wordt.*” Denk dus niet in uw nood, dat gij een uitzondering vormt. Dit behoort ook tot de tactiek van de duivel. Nu eens zijt ge zo vroom dat ge de neus optrekt voor een arme tollenaar, en dan weer zo goddeloos dat ge denkt niet meer gered te kunnen worden. De ene tijd gaat de duivel met u zus te werk, de andere tijd zo, nu maakt hij u hoogmoedig, straks bevreesd.

Dan meent ge, dat gij het maar alleen bent, dat een ander zulk een lijden niet kent en een ander niets afweet van de drek die de duivel u in het hart werpt. Dat dient ge echter te weten, dat moet ieder trouw soldaat onder de banier van Christus weten, dat de duivel hem de dood heeft gezworen. Zoals de duivel Christus haat, zo haat hij ook de schapen van Christus. Houden wij ons tegen deze brullende leeuw aan de Leeuw uit de stam van Juda, Wiens brullen luid genoeg klinkt: „Zie het Lam Gods, dat de zonde der wereld wegneemt.” Amen.

Slotzang: Psalm 18 : 1.